Ազգ
Azg armenian daily
28 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2000 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 236 (2204)

Շնորհավոր Նոր տարի եւ Սուրբ Ծնունդ

Մեր թերթն այսօր, այս տարեշրջանի, դարի եւ հազարամյակի վերջին համարն է թողարկում: Մեր առաջիկա համարն արդեն լույս կտեսնի 2001 թ. հունվարի 9-ին: Մինչ այդ մեր խմբագրակազմն ու տնօրենությունը ջերմորեն շնորհավորում են մեր թերթի, այդ թվում՝ ինտերնետային «Ազգի» ընթերցողների, աջակցողների, գովազդատուների եւ ողջ մեր ժողովրդի Նոր տարին եւ Ս. Ծնունդը: Միասին՝ նաեւ հաջորդ հազարամյակում:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Հույսերի հույսը՝ մեր պետականությունը

Տարին, դարը, հազարամյակը փակելու, պատմության ներկա հանգրվանի դիմաց հաշվեհարդարի նստելու այս օրերին գլխավոր հարցը, որ յուրաքանչյուր հայ պիտի տա ինքն իրեն՝ «Ի՞նչ մնացն» է: Իսկապես, ի՞նչ մնաց մեզ ազգովին, ինչո՞վ ենք մտնում 3-րդ հազարամյակ, նոր դար եւ նոր տարի:

Պատասխանը դժվար չէ գտնել, եթե վերանանք մեր առօրյա հոգսերից, դժբախտություններից ու խարդավանքներից–մեր պետականությունը: Այո՛, 82 տարվա մեր պետականությունն իր կիսանկախ, կախյալ թե անկախ հանգրվաններով՝ 3 հանրապետություններով: Գուցե խմծիծաղեն ոմանք, գուցե մտաբերեն մյուս, երջանիկ ժողովուրդներին, որոնք իրենց դարանցիկ ճանապարհորդության մեջ թերեւս բնավ չեն հիշում իրենց պետականությունը որպես ինչ-որ ձեռքբերում, հաջորդ հազարամյակ տանելու նվաճում, այլ դրանց վերաբերում են որպես մեջտեղ մի իրականություն, որը կարելի է նաեւ բնավ չհիշել: Նրանց ազգային կյանքը այլ բովանդակություն ունի, որին պիտի հասնենք դեռ:

Սակայն եկեք փորձենք մեր հարցին մոտենալ 1375 թ.-ին հայոց վերջին թագավորության մայրաքաղաք Սիսը պաշտպանող հայ զորականի հուսահատ հայացքով, կամ 1915 թ.-ին Մուշում, Ադանայում, Դեր Զորում ցեղասպանվող հայ մարդու աչքերով: Երկրի, ազգի, ցեղի, էլ ո՞ւր մնաց, պետականության վերջը չէ՞ր: Եվ հրաշքի համազոր չէ՞, որ 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունն ապրած մեր ժողովուրդը, ընդամենը 3 տարի անց, պատմական հայրենիքի մի փոքր հատվածի վրա պետականություն ստեղծեց, այնուհետեւ շուրջ 70 տարի այսպես կամ այնպես պահպանեց, զարգացրեց, ամրացրեց դրա տնտեսական, գիտական ու հոգեւոր հիմքերը, եւ դարավերջին արդեն իսկական առիթ ունեցավ անկախ պետականություն հռչակելու եւ, անգամ, իրենից խլված մի հատված իրեն վերամիացնելու:

Դժգո՞հ ենք այս պետականության բովանդակությունից, ղեկավարներից, մեր դժվարին կյանքից, ալան-թալանից, արտագաղթից, օրենքներից, բարքերից, անցումային կոչվող, բայց անանցանելի թվացող այս վիճակից: Այո՛: Բայց ո՞րն է ելքը: Ելքը կազմակերպված դուրս գալն է այս վիճակից: Իսկ ազգի կազմակերպվածության գերագույն աստիճանը պետականությունն է: Ուրիշը չկա, չունենք:

Ուրեմն համարձակ մտնենք 21-րդ դար, նոր հազարամյակ՝ մեզ հետ, մեր միջեւ ու մեր գլխին պահպանելով, զորացնելով, ամրապնդելով մեր պետականությունը:

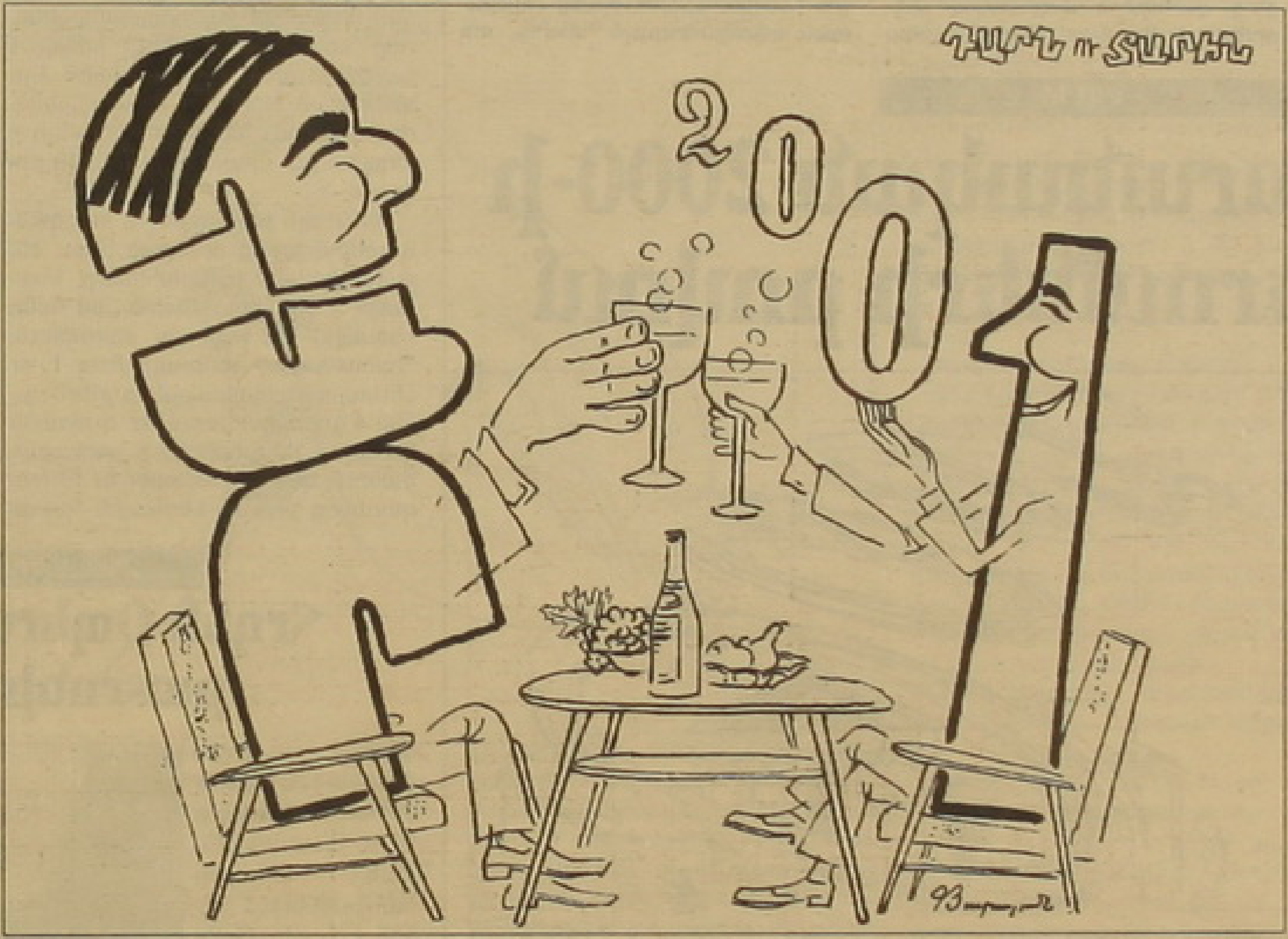

ԹԵՀՐԱՆ

Նախարար Սերգեեւը ակնկալում է ուժերի համախմբում

ԹԵՀՐԱՆ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի զինվորական պատվիրակության այցն Իրան բույլ կտա «համախմբել ուժերն այդ տարածաշրջանում»: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այս մասին այսօր լրագրողներին հայտարարել է Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար, ՌԴ մարշալ Իգոր Սերգեեւը, որը երեքօրյա պաշտոնական այցով Իրան է ժամանել Իրանի Իսլամական Հանրապետության պաշտպանության նախարար Ալի Շամխանիի հրավերով:

Անդրադառնալով Իրանի հետ Ռուսաստանի ռազմական կապերի վերականգնման նկատմամբ ԱՄՆ-ի վերաբերմունքին, Իգոր Սերգեեւը հայտարարել է, որ «մենք նույնպես հիմարված չենք այն ամենից, ինչ անում են ամերիկացիները»:

Իգոր Սերգեեւի գնահատմամբ, «մենք ոչինչ չենք խախտում, մենք գործում ենք միջազգային հարաբերությունների կանոնների շրջանակներում»: «Ես դրական արդյունքներ եմ ակնկալում տվյալ այցից», ասել է նա:

ՀԱՐՑՈՒՄ

«Մենք կայինք նաեւ նրանից առաջ եւ դարեր առաջ»

Բարդույթներ ունեն ոչ միայն հայերը, այլեւ՝ բոլոր ժողովուրդները

96 ժամից, երբ թեւակոխենք երրորդ հազարամյակ, տոնական ճաշերում հիշելու ենք, որ կայինք շումերների եւ ասորիների հետ ու շարունակվում ենք ժամանակակից Արեւմուտքի այս օրերում էլ: Հիշելու ենք, անշուշտ, հերոսություններն ու տառապանքը: Բայց մինչ այդ խոստովանությունը, որտե՞ղ ենք մենք իրապես այդ շղթայում, գնահատում ենք պատմությունն ու մեզ սրա՞փ, թե՞, այնուամենայնիվ, ունենք բարդույթներ: Որոշ տեսակետներ այս առթիվ:

Ահարոն Ադիբեկյան, *սոցիոլոգ*

Հայերիս մոտ գերլիարժեքության բարդույթ կա, իհարկե, ավելի քիչ, քան վրացիների մոտ: Դա անլիարժեքությունը քողարկելու եղանակ է: Մենք դժվարությունները հաղթահարում ենք պատրանքներով ու դիցաբանությամբ, երբ մյուս ժողովուրդները հաշվում են իրենց իրական հաջողություններն ու անհաջողությունները:

Աղասի Թադեւոսյան, *ՌԱՅՀԿ փորձագետ*

Ունե՞նք մենք բարդույթներ, թե՞ ոչ, հարցադրումն արդեն բարդույթավորվածության արդյունքն է: Բոլոր ժողովուրդներն էլ ունեն բարդույթներ, որոնք ձեւավորում են բնավորություն, ինչպես անհատների դեպքում: Դրանց գնահատական տալը գիտնականների խնդիրն է:

Շավարշ Քոչարյան, *ԱԺՄ անդամ, ԱԺ պատգամավոր*

Երեւի ինչ-որ չափով ունենք բարդույթներ: Բայց ես երեւույթը կորակեի ոչ թե բարդույթավորված, այլեւ պատմականորեն պարտադրված ինչ-որ բան: Ցեղասպանությունը, դրանից հետո պետականության արագ կորուստը, սփյուռքի առկայությունը բերեցին որոշակի պարտադրված գործելակերպի:

Կարեն Դալլաքյան, *բանասիրության դոկտոր*

Մեր ժողովրդի մեջ կան անհատներ, հավաքականություններ, որոնք իրոք ունեն բարդույթներ: Այդպիսի շերտերի ամենաանհանդուրժելի բարդույթը ոչ լիարժեքությունն է: Թերզգացածություն է, երբ կարծում են, որ աշխարհի կենտրոնը մենք ենք, Քրիստոսի պորտը մենք ենք կտրել, ամենուր յան վերջավորություն են փնտրում:

Տես ➧ էջ 3

ԱՆՄԱՀՆԵՐԻ ԸՆՏԱՆԻՔՈՒՄ

Անրի Վեռնոյը՝ ֆրանսիական ակադեմիայում

Դեկտեմբերի 4-ին Ֆրանսմամուլ գործակալությունը ծավալուն հոդվածով անդրադարձավ հայազգի նշանավոր կինոբեմադրիչ Անրի Վեռնոյի ակադեմիկոս ընտրվելու փաստին: Փարիզի «Աշխարհ» թերթը նշում է, որ 50-ամյա կինեմատոգրաֆիական գործունեության համար Անրի Վեռնոյը Ֆրանսիայի գեղարվեստի ակադեմիայում պաշտոնապես տեղ զբաղեցրեց դեկտեմբերի 6-ին կայացած հանդիսավոր արարողությունից հետո: «Մեղեդի ընդհատակում», «Սիցիլիացիների ընտանիքը», «Մայրիկ» եւ այլ հանրահայտ ֆիլմերի հեղինակն այժմ ակադեմիայի «40 անմահներից» մեկն է եւ երկրորդ հայ ակադեմիկոսն է այս տարի մահկանացուն կնքած Ժան Կարզուից հետո: Անրի Վեռնոյը (Աշոտ Մալաքյան) ծնվել է 1920 թ. հոկտեմբերի 15-ին Ռոդոսթոյում (Թուրքիա): Հայկական ջարդերից փախչելով նրա ընտանիքը 1924 թ. հանգրվանեց Մարսելում: Իր երկարամյա գործունեության ընթացքում Վեռնոյն աշխատել է Ժան Գաբենի, Ալեն Դելոնի, Ժան-Պոլ Բելմոնդոյի, Լինո Վենտուրայի, Օմար Շարիֆի եւ այլ նշանավոր դերասանների հետ: Իր գործերի ամբողջության համար Անրի Վեռնոյը 1992 թ. արժանացել է ֆրանսիական ակադեմիայի Մեծ մրցանակին, 1996 թ. պատվո «Սեզար» մրցանակի: 80-ամյա կինոռեժիսորն այսօր էլ շարունակում է աշխատել: **Պ. Ռ.**

Լրագրողները գրավել են Պրահայի հեռուստակենտրոնը

ՊՐԱՀԱ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Պրահայում գրավված են Չեխիայում ամենաազդեցիկ լրատվամիջոցի՝ պետական հեռուստատեսության բոլոր ստուդիաներն ու խմբագրասենյակները: Ընդ որում զավթիչները հենց լրագրողներն են: Այժմ փոխնիփոխ եթեր են արձակվում խռովարար լրագրողների եւ հեռուստաալիքի նոր ղեկավարության տեսակետները ներկայացնող ծրագրեր: Արդյունքում միեւնույն նորությունների լուսաբանումները փոխադարձ բացառող բնույթ ունեն: Չեխական մայրաքաղաքի կենտրոնական հրապարակում հեռուստատեսության շենքի մոտ հավաքվել են մոտ երեք հազար քաղաքացիներ, որոնց թվում ականավոր հասարակական եւ քաղաքական գործիչներ: Նրանք բոլորը պաշտպանում են լրագրողներին, որոնք այդ ձեւով մարտնչում են հանուն խոսքի ազատության եւ ընդդեմ իրենց նոր ղեկավարության: Լրագրողների կողմնակիցները բողոքում են չեխական հեռուստատեսության սեփականաշնորհման եւ քաղաքականության հնարավոր փոփոխությունների դեմ: 20 լրագրողներ, որոնք հրաժարվել են ոչ օբյեկտիվ լուսաբանել իրադարձությունները, ըստ հեռուստաալիքի նոր ղեկավարության հրամանի, հեռացվել են աշխատանքից: Բողոքող լրագրողների դիրքորոշումը հավանության էր արժանացել մշակույթի նախարար Պավել Դոստալի կողմից, որը կոչ էր արել շտապ գումարել խորհրդարանի հատուկ նստաշրջան: Չեխիայի ռադիոհեռուստատեսային հեռարձակման խորհուրդը սկսել է իր հետաքննությունը: Դրան է դրդել փոխբացառող բնույթի նորությունների տարօրինակ հերթագայությունը: Խորհուրդը պատրաստվում է տուգանք դնել հեռուստատեսության վրա: Մինչդեռ հեռուստատեսության ղեկավարությունը արդեն սպառնում է լրագրողներին ուժի կիրառմամբ: Միաժամանակ հայտնի չէ՝ արդյոք նման հրամանի կենթարկվի տեղի՝ ոստիկանությունը:

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՍԱԼԴՈ

Խորհրդարանական 2000-ի վայրիվերումների բովում

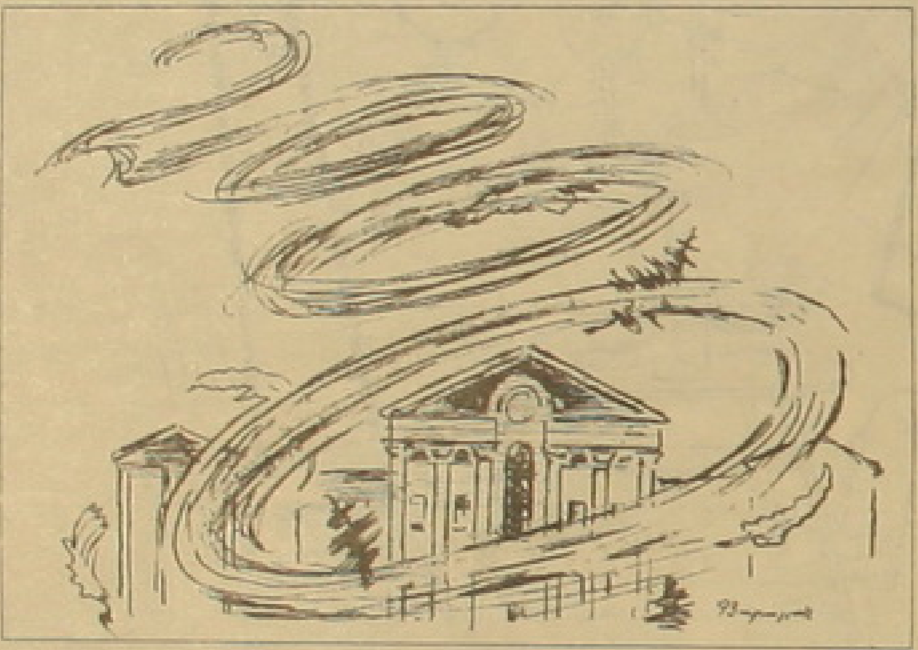

Չափազանցություն չէ ասել, որ այս օրերի ամենաքաղաքական գործիչը Ձմեռ պապն է՝ առանց քաղաքական ամբիցիաների, սին ու փառահեղ խոստումների: Ձմեռ պապի շունչն այսօր ոչ միայն մարդաշատ շուկաներից ու այստեղ-այնտեղ հայտնվող տոնածառներից է զգացվում, այլեւ, որքան էլ տարօրինակ թվա, երկրի օրենսդիր մարմնի՝ Ազգային ժողովի դահլիճներից ու միջանցքներից: Բյուջեի քննարկումներին զուգահեռ պատգամավորները կատակում են, քիչ ավելի լուրջերը՝ ամփոփում խորհրդարանի անցնող տարվա գործունեությունը, որը քիչ է ասել, թե բուռն էր, հակասական:

2000 թվականի բյուջեի ընդունման գործընթացն էլ խոսում էր, որ նախորդ տարվանից ժառանգած ողբերգության հետեւանքները դեռ երկար են վերի վրա դրված տաք երկաթի պես մռմռացնելու ողջ քաղաքական ու օրենսդրական դաշտը: Դրա ազդեցության տակ է 2000 թվականի պետական բյուջեն 1999-ի նոյեմբեր-դեկտեմբերի փոխարեն ընդունվեց այդ տարվա առաջին ամիսների ընթացքում, ընդ որում՝ ոչ խորհրդարանը, ոչ էլ կառավարությունը էական հույսեր բյուջեի հետ չէին կապում, եւ արդարացիորեն այն «հրեշ մեքենայի» տեղ էին դնում, որի խնդիրները բնավ էլ հեռահար, նպատակային ռազմավարական խնդիրների լուծումը չէին, այլ պահի տակ այս կամ այն ոլորտում առաջացող խնդիրների քիչ թե շատ մարումը: Իսկ արդյունքում տարվա վերջին ցուցանիշներով բյուջեն ճեղք տվեց գրեթե 100 մլրդ-ով՝ ծանր դրության առջեւ կանգնեցնելով հաջորդ տարվա բյուջեի կատարողականը: Պատգամավորները, սակայն, իրենց առջեւ օրվա ու պահի խնդիր էին դրել, որի լուծման համար կառավարությունը պահեստում լրացուցիչ ֆինանսական աղբյուրներ էր պահել: Դրա հրապարակայնությունը խորհրդարանական ու քաղաքական ճգնաժամեր արժեցավ:

Բյուջեի ընդունումից անմիջապես հետո կառավարությունը խորհրդարանի կոկորդին սեղմեց բաշխիչ էներգետիկ ցանցերի սեփականաշնորհման անհրաժեշտությունը՝ հնարավոր ամեն կերպ համոզելով, որ ռազմավարական նշանակության այդ կառույցների վաճառքը շատ ավելի հենց համակարգի բարեփոխումների նպատակ ունի: Խորհրդարանը, որն արդեն անցել էր կապի համակարգի, Երեւանի կոնյակի գործարանի սեփականաշնորհման աղմկահարույց գործընթացներով, բավականին բռնված էր, ԲԷՑ-երի վաճառքի հիմքում շատ ավելի վտանգավոր ու խորը գնացող միտումներ էր տեսնում: Այդ հոռետեսությունը, սակայն, որ համակել էր խորհրդարանական փոքրամասնությանը, ոչ մի կերպ չէր հաղթահարում մեծամասնության դիրքորոշման ճնշումը, որպեսզի բաշխիչ ցանցերը կարողանան հանել սեփականաշնորհման ցուցակից: Այդ բոհուբոհում էլ աստիճանաբար ուրվագծվեց «Միասնություն» խմբակցության ճգնաժամը, որի անմիջական հետեւանքով խորհրդարանը վերջապես կարողացավ ստիպել կառավարությանը վերանայել իր դիրքորոշումները: Իսկ վերջում օրենսդիրը որոշեց այս գործարքը կարգավորել առանձին օրենսդրական նախաձեռնությամբ, թեեւ արդեն կառավարությունը ցանցերը վաճառելու նպատակով ուղղորդվել էր Արեւմուտք: Թերեւս տարվա ամենահիմնական իրադարձությունը, որի հետեւանքներն ակնառու էին եւ զգալի կլինեն նաեւ հետագայում, ինչպես արտաքին քաղաքականության, այնպես էլ հենց էներգահամակարգի բարեփոխումների տեսակետից կարելի է այս գործընթացը համարել:

Իսկ խորհրդարանում առաջացած ճգնաժամն օրըստօրե խորանում էր, հասնելով նույնիսկ այն աստիճանի, որ մեծամասնության մի թեւը՝ ՀԺԿ-ն արդեն խուսափում էր կառավարության գործունեության համար պատասխանատվությունից՝ իր դեմ հանելով ՀՀԿ-ական թեւին եւ խորհրդարանական մյուս ուժերին, հայտնվելով հիրավի մեկուսացած վիճակում: Եվ միանգամայն տրամաբանական էր ԱԺ խոսնակի հրաժարականի պահանջը, որի շուրջ ծավալված իրադարձությունները շատ ավելի անհաջող բեմադրված տրագիկոմեդիա էին հիշեցնում: Մինչդեռ օրակարգում այնպիսի կարեւորագույն հարցեր էին, ինչպես սահմանադրական բարեփոխումները, ԱԺ նոր կանոնակարգը, գիտության մասին օրենքը, ոստիկանության, արհմիությունների մասին նախագծերը: Դրանցից ոմանց հաջողվեց, այնուամենայնիվ, կյանքի կոչել: Գիտության ոլորտն օրենք ունեցավ, իսկ ոստիկանության եւ քաղաքացիական ծառայության մասին օրենքների նախագծերը ճշգրտումների անհրաժեշտությամբ վերադարձվեց կառավարություն:

Քաղաքական փոխըմբռնման տեսակետից յուրահատուկ էր ընտրական օրենսգրքում սկզբունքային փոփոխությունների մասին նախագծի ընդունումը, որով 2003-ից խորհրդարանում գերակշռելու են համամասնական տեղերը: Քաղաքական որոշումներ կայացնելու առումով, փաստորեն, առաջնահերթությունը տրվեց կուսակցություններին, որոնք, ի դեպ, մինչեւ հիմա որեւէ օրենքով չեն առաջնորդվում:

Իր կարեւորությամբ վերոհիշյալ հարցին չի զիջում նաեւ մանր ու միջին ձեռնարկատիրության պետության օժանդակության խնդիրը, որի մասին խորհրդարանի ընդունած օրենքն օժանդակության որեւէ կոնկրետ մեխանիզմ չէր ամրագրում եւ զուտ հռչակագրային բնույթ ուներ: Կարելի է ասել, որ պետությունն ինքն էլ օրենքին աչքի տակով է նայում, քանի որ եկող տարվա բյուջեն այդ ուղղությամբ գրեթե ոչինչ չի արտացոլում: Ի հակադրություն դրա, տարվա վերջում ԱԺ-ի ընդունած հարկային ծրագրով կառավարությունը որոշել է հնգամյա բարեփոխումների գործընթաց սկսել: Թեեւ կառավարության համար դրանով բյուջեն ակնհայտորեն եւս 5 մլրդ դրամով լցնելու խնդիր է դրված, քան որեւէ հեռանկարային ծրագիր: Ի՞նչ կտան դրանք տնտեսվարող սուբյեկտներին, հայտնի կդառնա գալիք տարի: Ամեն դեպքում ծրագիրն արդեն իսկ ընդունվել է՝ դրվելով 2001-ի պետական բյուջեի նախագծում, որի վերջնական ընդունմանն անհամբեր սպասում է գործադիր իշխանությունը: Եզրակացնելով տիրող տրամադրություններից, այդ առումով խորհրդարանը պատրաստվում է կառավարությանն ամանորյա նվեր մատուցել:

Իր բոլոր խաբարումներով ու ձեռքբերումներով ԱԺ-ն թեւակոխում է հաջորդ հազարամյակ: Հույս կարելի է հայտնել միայն, որ ամիսներով օրակարգից օրակարգ թռչկոտող օրենսդրական նախագծերին, այդ թվում նաեւ՝ անտեսված սահմանադրական բարեփոխումներին խորհրդարանը վերջապես հիմնարար ուշադրություն կդարձնի:

ԳՈՌ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԲԱՔՈՒ

Ադրբեջանցի գեներալը մեղադրվում է ռազմական գաղտնիք հրապարակելու մեջ

ԲԱՔՈՒ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանական բանակի մի պաշտոնաթող գեներալ, որի կարծիքով Լեռնային Ղարաբաղը չի կարող ազատագրվել խաղաղ ճանապարհով, հրապարակել է գաղտնի զինվորական ինֆորմացիա:

Ազգային Դիմադրության շարժման հերթական հանդիպմանը գեներալ Տակադին Մեհդիեւը խոսել է շարժման դիրքորոշման մասին: Նա ասել է, թե շարժման մասնակիցների կարծիքով, Ղարաբաղը կարելի է ազատագրել միայն պատերազմի միջոցով:

Գեներալն ավելացրել է, որ օգտագործելով իրենց ունեցած երկու հետախուզական ինքնաթիռները, հնարավոր է նույնիսկ իմանալ, թե քանի հեծանիվ կա թշնամու տարածքում: Պաշտոնաթող գեներալը նշել է, որ ներկայումս հայկական զորքերն ունեն 4 զորամիավորումներ. զրահային կորպուս, ուղղաթիռների ստորաբաժանում, փոքր զորամասեր եւ 18 հազարանոց բանակ Լեռնային Ղարաբաղում: Ինչ վերաբերում է Ադրբեջանին, ապա ադրբեջանական բանակն ունի 5 կորպուս եւ զորամասեր, ինչպես նաեւ 220 տանկ, 220 հետեւակային մարտական մեքենա եւ զրահապատ մեքենաներ, հրանոթներ ու ինքնաթիռներ:

Չնայած դրան, ադրբեջանական բանակն, ըստ նրա, չի կարելի արհեստավարժ անվանել: Նրա համոզմամբ, ավելի լավ կլիներ, եթե Ադրբեջանն ունենար 40.000 արհեստավարժ զինվոր, քան 100.000 ոչ-արհեստավարժ զինվոր:

Ադրբեջանի Պաշտպանության նախարարության ինֆորմացիոն ծառայության տնօրեն Ռամիզ Մալիկովը մեղադրել է Տակադին Մեհդիեւին գաղտնի ինֆորմացիան հրապարակելու եւ դավաճանության մեջ: Նա նշել է, որ այն, թե ինչպես էր գեներալը կազմակերպել Կամիլլի, Մեսալի, Մալիբեյլի, Կարկիճահան եւ Դաշալթի գյուղերի պաշտպանությունը, խոսում է նրա ընդունակությունների մասին, եւ ադրբեջանցիները գիտեն դա:

ԵՐԵՎԱՆ

Հրդեհ Օպերայի եւ բալետի թատրոնի տանիքում

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 27-ի առավոտյան, ժամը 6-6.30-ի սահմաններում հրդեհ է ծագել Օպերայի եւ բալետի ակադեմիական թատրոնի շենքի տանիքում: Հրդեհն առաջացել էր մի քանի հարթություն ունեցող տանիքի նախավերջին՝ թիթեղյա ծածկույթով մեծ հարթությունում, որը զբաղեցնում է 1700 քառ. մ տարածք:

Պատահարի մասին ահազանգել է շենքի պահպանության ծառայությունը: Ահազանգը ստանալով՝ հրշեջներն անմիջապես եկել են: Կրակի մարումը տեւել է շուրջ 2 ժամ:

Թատրոնի տնօրեն Կամո Հովհաննիսյանը, հիմք ընդունելով հրշեջների նախնական կարծիքը, որպես հրդեհի հնարավոր պատճառ նշեց շենքի տանիքի մասնակի վերանորոգման աշխատանքների ընթացքում թույլ տրված որեւէ բացթողում, որի հետեւանքով այրվել էր տանիքի ամբողջ փայտյա մասը:

Հրդեհի պատճառը բացահայտելու համար Հայաստանի ներքին գործերի նախարարի կարգադրությամբ անցկացվելու է լաբորատոր փորձաքննություն:

Առավոտյան դեպքի վայր էր այցելել հանրապետության վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը:

Ջերմացում առաջիկա 10 օրերին

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մառախուղները Հայաստանում համարվում են նորմալ երեւույթ եւ դիտվում են տարվա ցուրտ կեսին, երբ Միջերկրական ծովի շրջաններից տաք եւ խոնավ օդը փոխանցվում է ավելի սառը մակերեւույթ: Այս մասին «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում ասաց Հիդրոօդերեւութաբանական մասնագիտացված սպասարկումների կենտրոնի պետ Ալբերտ Թորոսյանը:

Միակ խնդիրը, որ առաջանում է 50-70 մետր հորիզոնական տեսանելիությամբ մառախուղների պատճառով, այն է, որ լուրջ դժվարություններ են ստեղծվում ճանապարհային երթեւեկության համար, եւ խոչընդոտվում է ինքնաթիռների նորմալ թռիչքը: Ինչպես հայտնեցին Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության մամուլի կենտրոնից, վերջին մի քանի օրերի ընթացքում մառախուղի պատճառով հետաձգվել են որոշ թռիչքներ:

Ալբերտ Թորոսյանը հայտնեց, որ մոտակա 10 օրերի ընթացքում հանրապետության տարածքը կգտնվի հարավային օդային հոսանքների ազդեցության տակ: Այն օրերին, երբ օդային հոսանքներն ուղղված կլինեն հարավ-արեւմուտքից, մառախուղների հավանականությունը զգալի կլինի:

Հարավային հոսանքներով պայմանավորված՝ առաջիկա 10 օրերի ընթացքում սպասվում է առավելագույնս առանց տեղումների եղանակ եւ ջերմաստիճանի բարձրացում: Երեւանում հնարավոր է մինչեւ 10 աստիճան տաքություն: Հունվարի առաջին կեսին ջերմաստիճանը կտատանվի +2-ից +5 աստիճանի սահմաններում:

Ամանորի օրերին տրանսպորտը կաշխատի ոչ սովորական գրաֆիկով

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամանորի տոնական օրերին մայրաքաղաքի հասարակական տրանսպորտը կաշխատի ոչ սովորական գրաֆիկով: Երեւանի քաղաքապետի կարգադրությամբ քաղաքապետարանի տրանսպորտի վարչությանը հանձնարարվել է դեկտեմբերի 31-ի ժամը 17-ից սկսած մինչեւ 2001 թ. հունվարի 3-ի ժամը 9.00-ը հերթապահություն սահմանել ներքաղաքային ուղեւորափոխադրումներ իրականացնող ՊՓԲ ընկերություններում եւ «Կենտրոնական դիսպետչերական» ՊՓԲԸ-ում:

Ըստ քաղաքապետի հանձնարարականի, դեկտեմբերի 31-ին Երեւանի մետրոպոլիտենի եւ վերգետնյա ուղեւորատար տրանսպորտի աշխատանքի տեւողությունը երկարացվում է մինչեւ հունվարի 1-ի ժամը 4.00-ը: Հունվարի 1-ին եւ 2-ին հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի ավարտը սահմանվում է մինչեւ ժամը 24.00-ը: Հունվարի 3-ից տրանսպորտի աշխատանքները կկազմակերպվեն ամենօրյա գրաֆիկով:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ժ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / հեռ. 562941, 582483
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՊՏՈՒՅՏ ՄԸ

Խառնաշփոթ ու նախատոնական հեւք երեւանյան շուկաներում

Ինչպես նաեւ՝ հակասական գներ, որոնցում միայն կողմնորոշվել է պետք

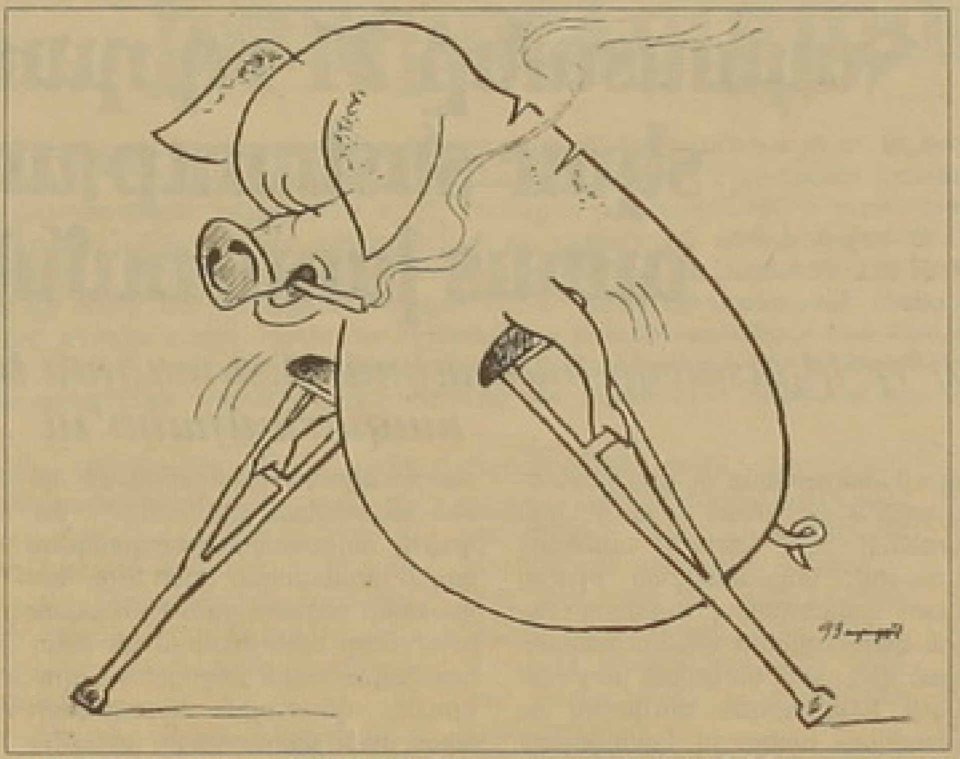

Նախատոնական Երեւանի շուկաներից այնպիսի տպավորություն ես ստանում, կարծես ամբողջ քաղաքի բնակչությունը բաժանվել է երկու հավասար մասի՝ վաճառողների ու գնորդների: Դրանում կարելի է համոզվել միայն անցնելով Ֆիրդուսի կոչված շուկայից մինչեւ ԳՈՒՄ: Ընդ որում, եթե սովորական օրերին այդ տարածքը մեքենայով կարելի է անցնել 2-3 րոպեում, ապա նախատոնական օրերին՝ նույնիսկ կես ժամում, նայած թե ո՞ր ժամին ես որոշել գնումներ կատարել: Մայթերի երկու կողմերում խիտ շարքերով վաճառվում է գրեթե ամեն ինչ՝ կողք-կողքի: Ընդ որում, որքան մոտենում ես բուն շուկային, այնքան գները բարձրանում են, որքան հեռանում ես դեպի «խուլ» անկյուններ, այնքան մեծանում է էժան գներով առեւտուր անելու հավանականությունը: Իսկ եթե առեւտուր անելու լուրջ մտադրությամբ փորձում ես մի քիչ ավելի խորանալ շուկայի բազմության մեջ, չի բացառվում, որ կորցնես վերարկուիդ կոճակները կամ դրամապանակդ: Մի խոսքով, շուկա մտնելուց առաջ պետք է զինվես ոչ միայն ինքնապաշտպանական իրերով, համբերությամբ, այլեւ դրամի հաստ տրցակներով: Վերջինը հատկապես կարեւոր է, քանի որ շուկայում վերջին օրերին անհայտորեն բարձրացել են հատկապես հիմնական ապրանքների՝ քաղցրեղենի, հավկիթի, ընդեղենի, չրեղենի ու մրգեղենի գները՝ ընդհանուր առմամբ մոտ 20 տոկոսով: Ընդհանրապես երեւանյան շուկաներում գները խելահեղ աստիճանի անկանոն են ու չեն ենթարկվում շուկայական որեւէ օրենքի: Մոտ մեկ ժամ շրջելով շուկայի տարածքում, այդպես էլ հնարավոր չեղավ հասկանալ, թե «շարքային» քաղաքացուն ինչքա՞ն գումար է հարկավոր մի կերպ «տանելի» ամանորյա սեղան պատրաստելու համար: Նույն որակի ապրանքը, ասենք ընկույզը, մի տեղ մեկ կգ-ը 3500 դրամ է, մի քանի քայլ այն կողմ՝ 3000 դրամ, իսկ եթե մի փոքր ավելի համբերություն ունես ու նյարդեր շրջելու շուկայի մեղվափեթակ հիշեցնող ամբողջ տարածքով, ապա կարող ես հայտնաբերել նաեւ նույն որակի 2500 դրամանոց ընկույզ: Մի խոսքով, շատ կարեւոր է, թե շուկայի ո՞ր մասում ես հայտնվել: Գնորդների հետ զրույցներից պարզեցի, որ այս տարի անկել են ոչ միայն առեւտրի ծավալները, այլեւ գները: Առավել դժգոհ էին մսավաճառները, որոնց պնդմամբ այս տարի բուն առնորդների թիվը պակասել է: Մի հետաքրքիր փաստ. եթե 1 կգ խոզի միսը երեկ շուկայում արժեր 1000 դրամ, ապա բռինձը՝ 1800: Եվ ինչքան էլ որ դժգոհեն մսավաճառ զրուցակիցս, զարմանալիորեն պարզեցի, որ ժամը 16.00-ի դրությամբ հասցրել է 19 բուդ վաճառել: Դրա փոխարեն ավելացել է խոճկոր ուզողների թիվը միջինը 10 հազար դրամ: Այսինքն, ոչ թե մարդկանց փողն ու ծախս առեւտուր անելու ցանկությունն է պակասել, այլ ճաշակն ու նախասիրություններն են փոխվել: Մի խոսքով, հայտնվելով նախատոնական շուկայում ու առնչվելով շուկայի բազմազան ու բազմագին ապրանքներ սպառողների անճոռնի բազմության հետ, մեկ անգամ եւս կարելի է համոզվել, որ հայերս սիրում ենք ճոխություն եւ հանուն դրան մեկ օրում չենք խնայում նույնիսկ մեր վերջին խնայողությունները: Իսկ թե հետո ի՞նչ կլինի... ինչպես ասում են՝ հերն էլ անիծած: Չէ՞ որ նախագահն է խոստացել մի քիչ համբերություն ու հավատ եւ ամեն ինչ լավ է լինելու...

Գ. Մ.

Արտահանումն ավելացել է, բայց...

Առեւտրային բացասական հաշվեկշիռը նույնպես աճել է

Ցանկացած երկրի տնտեսական կայունությունը բնորոշող կարեւոր գործոններից է արտաքին առեւտրի հաշվեկշիռը: Այսինքն երկրից արտահանվող եւ երկիր ներմուծվող ապրանքների ծավալների տարբերությունը: Եթե այն հօգուտ արտահանման է, բնական է, որ տվյալ երկրի տնտեսությունը գտնվում է ավելի բարձր վիճակում: Եվ ընդհակառակը՝ ավելի շատ ներմուծող, քան արտահանող երկրի տնտեսությունը չի կարող առողջ կոչվել: Այս առումով Հայաստանը, ցավոք, գտնվում է արտահանման համեմատ ներմուծման մեծ առավելություն ունեցող երկրների թվում: Այդ ցուցանիշը, որոշակի տատանումներով, առկա է եղել 1993-1999 թթ. ընթացքում: Անցնող 2000 թ. ամբողջական ցուցանիշները դեռեւս չեն ամփոփվել, սակայն առաջին 10 ամիսների (հունվար-հոկտեմբեր) արդյունքներն արդեն որոշակի եզրակացություններ անելու հնարավորություններ են տալիս:

Առաջինը, որ ակնհայտ է, արտահանման ծավալների որոշակի աճն է՝ 21 տոկոսով: Գումարային առումով արտահանվել է 238 մլն դոլարի արտադրանք: Այդ թիվը գերազանցում է վերջին երեք տարիների արձանագրված ցուցանիշները: 1997 թ. արտահանվել է 232 մլն դոլարի, 1998 թ. 220 մլն դոլարի, 1999 թ. 231 մլն դոլարի արտադրանք: Հարկ է հավելել, սակայն, որ 2000 թ. վերջին երկու ամիսների ցուցանիշները դեռեւս բացակայում են: Այսինքն անցած երեք տարիների համեմատ 2000 թ. արտահանումն ավելի մեծ թիվ է կազմելու: Փոխվել է նաեւ արտահանման կառուցվածքը, ավելացել են պատրաստի արտադրանքի ծավալները: Հատկապես ուշագրավ է, որ ավելացել են ճշգրիտ օպտիկական սարքերի, ինչպես նաեւ թանկարժեք ու կիսաթանկարժեք քարերի արտահանման ծավալները: Սակայն արտահանման ծավալների աճը չի բերել առեւտրային բացասական հաշվեկշռի փոփոխության: Պատճառը ներմուծման ծավալների աճն է:

Այս տարվա հունվար-հոկտեմբեր ժամանակահատվածում Հայաստան է ներմուծվել 703 մլն դոլարի ապրանք, որը եռակի գերազանցում է արտահանման ծավալը: Ներմուծումն աճել է 9,4 տոկոսով: Ներմուծվող ապրանքների մեջ շարունակում է գերակշռել սննդամթերքը: Այն կազմում է ամբողջի մոտ մեկ երրորդը: Այդուհանդերձ, խնդիրը ոչ թե ներմուծման սահմանափակումն է կամ կրճատումը, այլ արտահանման ավելացումը: Ինչեւէ, ներմուծվող սննդամթերքի կամ այլ ապրանքատեսակների ծավալները սահմանափակելու փոխարեն հարկ է զարգացնել մեր տնտեսության արտահանման ուղղվածություն ունեցող ճյուղերը: Այստեղ հնարավորությունների լիարժեք օգտագործման դեպքում ոչ միայն կնվազի բացասական հաշվեկշիռը, այլեւ այն կփոխվի հօգուտ արտահանման:

Առայժմ բացասական հաշվեկշիռը շարունակում է աճել: Այս տարվա 10 ամիսների ընթացքում այն աճը կազմել է 4,2 տոկոս: Ներմուծման եւ արտահանման տարբերությունն առաջինի օգտին կազմել է 465 մլն դոլար (անցած տարվա նույն ժամանակահատվածում բացասական հաշվեկշիռը կազմել էր 413 մլն դոլար): Ներկա տեմպերի պահպանման դեպքում տարեվերջի արդյունքներով բացասական հաշվեկշիռն ավելի կլինի, քան նախորդ 1999 թ. ցուցանիշը (580 մլն դոլար):

Այսուհանդերձ կարող ենք արձանագրել, որ 2000 թ. արտահանման մեջ առկա է դրական միտում՝ ավելացել է արտահանումը: Դրա հետ մեկտեղ բացասական հաշվեկշիռը ոչ միայն չի նվազել, այլեւ աճել է: Հիմնական եզրակացությունն այն է, որ չնայած դրական միտումներին, դեռ վաղ է խոսել Հայաստանի արտաքին առեւտրային հաշվեկշռի առողջացման մասին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՐՑՈՒՄ

«Մենք կայինք նաեւ նրանից առաջ եւ դարեր առաջ»

Սկիզբը էջ 1

Դավիթ Մուրադյան, արձակագիր, կինոգետ

Մեր ժողովուրդը քաղաքակրթված է ճիշտ այնքան, որքան յուրաքանչյուր ժողովուրդ: Պարզապես փոքր տարածության մեջ եւ մեծ դղրդյունների ճնշման տակ քաղաքակրթության թերություններն ավելի նկատելի են: Բայց եթե հիշենք հիմնադիրներից մեկի խոսքն այն մասին, որ «իմ թերություններն իմ առավելությունների շարունակությունն են», ապա զուգահեռ նոր հազարամյակում փիլիսոփայաբար կարողանանք օգտվել թե՛ մեր արժանիքներից, այնպես էլ մեր թերություններից, ինչպես մեր պատմությունից պատասխանատու մաքուր զգացումով քաղաքակրթության հավատալով:

Արամ Իսաբեկյան, նկարիչ

Մենք քաղաքակրթված ազգ չենք: Ճշմարիտ, տաղանդավոր ժողովուրդ ենք: Քաղաքակրթությունը կապված է տարածաշրջանի հետ: Ցավով պետք է ասել, մեր օժտվածությամբ պայմանավորված հարեւանների նախանձն ենք շարժում: Համոզված եմ, որ ճգնաժամից դուրս կգանք վարելով ճիշտ քաղաքականություն թե՛ տնտեսական, թե՛ սոցիալական եւ թե՛ մշակութային:

Լեւոն Անանյան, հրապարակախոս, «Գարուն» ամսագրի խմբագիր

Այն աղետային ցնցումները, որ դարավերջին բաժին ընկավ մեր ժողովրդին, չէր կարող իր կնիքը չթողնել նրա հոգեբանության վրա: Անցուս պատերազմը, երկրաշարժը, ԽՍՀՄ ավերիչ հուսահատությունը, սոցիալական ծանր վիճակը, հասարակության բեւեռացումը, որոնց արդյունքներն ակնառու են, կարծես խաթարել են մեր քաղաքակրթությունը: Բայց մեր ժողովուրդը հոգեւոր ու ստեղծագործական մեծ ներուժ ունի, որն անպայման դուրս կգա ու կբացվի: XXI դարը, վստահ եմ, այդ ուժի դրսեւորման ժամանակաշրջան է լինելու:

Վարուժան Այվազյան, արձակագիր

Գլխավոր քաղաքակրթ պատմությունն է, եթե առաջ ենք նայում, ապա միայն պատմությունը մեզ չի օգնի, պատմության «պատասխանատու» անցյալն առօրյա կենսակերպ չէ, ինչը կարող է նոր հազարամյակում մեր վերաբերմունքը փոխել: Կուռ ու կտրուկ մի քայլ, որ կարող է հենվել պատմության եւ ազգային պատմական առանձնահատկությունների վրա, այլ ոչ թե շինծու քաղաքականությունից: Այսօր ժողովուրդն ավելի լավ կարող է հասկանալ, թե ինչը պետք է գնահատել եւ ինչը մոռանալ, եթե քաղաքակրթությունը պահպանի ինքն իր իմաստը:

Տառապյալ հայը եւ երկրում մեր ժողովուրդը միշտ էլ կարող է ինչ-որ բան խոսել...

Արեւշատ Ավագյան, բանաստեղծ

Սիսաստանյան պատմությունը չի կարելի: Մենք ոչ թե քաղաքը ունենք, այլ մեր հոգեկերտվածքը, ունակությունները հավատարմության նման դեպքում: Մեր ժողովրդի պատմության մեջ հնարավորությունները եւ այդ խոսքի սահմանում են հուսահատ մեր ժողովրդի մասին: Եվ հավատացեք, հավատացեք, եւ մեր զգացմունքները եւ մեր ժողովրդի ինքնությունն եւ հավատը մեր ժողովրդի մեջ: Մեր ինքնությունը չի կարող պատմությունը եւ զորքը, որն ազգային նկարագիր ունի: Այս ամենով հանդերձ մեր ժողովուրդն ունի իր ինքնատիպությունը, ինչը կարող է դառնալ մեր ժողովրդի ներուժը նոր հազարամյակում: Այսօր կարող ենք համարձակ ասել, որ մենք կանք եւ կլինենք այս երկրի վրա, ինչպես եղել ենք նրանից առաջ եւ դարեր առաջ:

րաքերում է անհատներին, ապա ստեղծագործական մեծ մոբիլության մեջ միայն նրանց միջոցով է կատարվում:

Էմմա Պետրոսյան, երգչուհի

Մենք հավատամայկներ ամբողջությամբ ունեցող ազգ ենք ու ոչ այնքան քաղաքակրթված, որքան ազգային մտածողություն: Տարածաշրջանում մեր տեղը զգալի է, բայց մեր ժողովուրդը ճանաչում է ինքն իրեն, պարզապես մեր ժողովրդի ստեղծագործական ներուժը, զարգացման, առաջընթաց պահանջը հասկանալի է: Որեւէ եվրոպական ազգ այսօր իր հավասարակշռությունն է պահում: Մեր ժողովուրդը չի դիմանա: Մեր ժողովուրդը ունի երկրաշարժի համբերությունը կարող է համեմատել: Համբերությունը ստեղծագործելու մարդկային անհրաժեշտությունն է: Եվ երբ մեր ժողովուրդը համբերության հետ մեկտեղ նաեւ պահանջատեր է, ապա կարող ենք ասել, որ ունենք մեծ ապագա: Եվ այս ժողովուրդը կարող է ավելի մեծ գործեր անել:

Եթե ժողովուրդը համահավասար քաղաքացիներից կազմված չէ, ապա աղանդավոր պետություն է: Ստեղծագործական օտարված մեր ժողովուրդը կգտնի իր ճանապարհը:

Մուշեղ Մուրադյան, բանաստեղծ

Այս երեւույթը միայն մեր ազգին չէ, որ բնորոշ է եւ չպետք է այն ազգայնացնել: Այսօր աշխարհում ավելի շատ են բոլոր երկրներ, ազատությունն է պահանջում: Նախկինի խիտ սահմանափակում էր մեր ժողովրդի ստեղծագործական ուժը, այդ ազատ ժողովրդի մեջ ստեղծագործական ներուժն է: Քանի որ այսօր ժողովուրդն է ինքն իր քաղաքականության տերը, ապա ինքն է պատասխանատու իր ապագայի համար: Մեր ժողովուրդն ունի մեծ ներուժ ու հնարավորություններ, որոնք պետք է բացահայտել:

Զավեն Վարդանյան, դիրիժոր

Կարծում եմ, այո: Դարերից եկող պատմությունը ընթացել է դժվարին պայմաններում: Երբ սկսեցինք կորցնել մեր հզորությունը, որքան սակավ ենք ունեցել, տարածքներ կորցրել ու այնքան ավելի քաղաքակրթվել ենք: Երբ լուծումներ չեն գտնում մեր ժողովրդի մտքերը, մեր պետությունը եւ մեր հավատը, կորցնում ենք մեր ինքնությունը: Արտագաղթը քաղաքակրթական հետեւանք է: Մեր տնտեսական վիճակը, անկայունությունը, հավասարակշռված խաղաղությունը խոչընդոտ է այս երեւույթը: Վերականգնման, անհրաժեշտությունից հավատ կորցնելը, անտարբերությունը ավելի է քաղաքակրթական մեծ ճգնաժամ: Եթե ունենք տնտեսական վիճակ, որն այսօր ավելի վատ է, ապա հավատն անպայման պետք է լինի մեր առաջնային խնդիրը: Արժանապատիվ քաղաքակրթություն ուսանելով կարող ենք հասնել: Մեր վիճակը կարող է շտկվել միմիայն օրենքի զորակցությամբ դառնալով:

Մարգո Ղուկասյան, հրապարակախոս

Մենք հինավուրց, ավանդական ժողովուրդ ենք, որ փոփոխություններ չեն կարող մեծ ազդեցություն ունենալ, մեր կամքն ու մտածողությունը հող ու ջրին շատ ամուր է: Բանն էլ հենց դրա մեջ է: Ինչպես կարելի է մի ողջ ազգի բնորոշել իբրեւ քաղաքակրթված: Դրանք բարդ, անհասկանալի որակներ են:

ՀԱՇՎԵՓԱԿ

2000 թ.-ը՝ մեկնարկ արդյունաբերության համար

Միանշանակ է, որ անցնող 2000 թ.-ը Հայաստանի արդյունաբերության համար դրական տեղաշարժերի տարի էր: Չնայած տարվա առաջին կեսը գերհագեցած էր քաղաքական լարվածությամբ, մայիսյան վերջին հոկտեմբերի 27-ով եւ կառավարությունների փոփոխությամբ, այդուհանդերձ, տարին նշանավորվեց մի շարք խոշոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների վերագործարկմամբ: Ձեռնարկություններ, որոնք ժամանակին Հայաստանի տնտեսության հիմնասյուներն էին եւ որոնց գործունեության վերականգնումը իր ազդեցությունն թողեց ընդհանուր տնտեսական ցուցանիշների վրա: Հարկ է նշել նաեւ, որ տեսական ձեռնարկությունների վերագործարկումը հնարավոր եղավ առանց խոշոր օտարերկրյա ներդրումների, ներքին ռեսուրսների լիարժեք օգտագործման շնորհիվ: Հիշեցնենք, որ այս առնչությամբ նախորդ 10 կառավարություններից առաջինը լինելով, լրջորեն սկսեց զբաղվել նախկին վարչապետ Արամ Սարգսյանը: Տեսական ձեռնարկություններից բացի, իրենց գործունեությունն սկսեցին նաեւ մասնավոր մի խումբ արտադրական ընկերություններ արտասահմանյան եւ տեղական կապիտալի մասնակցությամբ: Դրանց թվում էին նաեւ գյուղատնտեսական, սննդի արդյունաբերության եւ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ընկերություններ: Հատկապես ուշադրության արժանի է ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների զարգացման տեմպը Հայաստանում եւ ոլորտի միջազգային հայտնի ընկերությունների մուտքը մեր երկիր, որին զգալիորեն նպաստեցին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպումները դրանց ղեկավարների հետ ԱՄՆ-ում: Այսպիսով, որո՞նք էին այդ տեսական եւ մասնավոր ընկերությունները, ե՞րբ սկսեցին կամ վերսկսեցին իրենց գործունեությունը եւ ի՞նչ արդյունքներ ունեցան այդ ընթացքում:

Փետրվար. Շուրջ 11 ամսվա ընդմիջումից հետո սկսեց աշխատել Ալավերդու «Մանես եւ Վալեխ» ընկերությունը: Այս ընկերությունը մինչեւ տարեվերջ թողարկեց 7,1 հզ. տոննա սեւ պղինձ, որը նախորդ տարվա ցուցանիշը գերազանցում է 17 անգամ: Ընկերության արտադրանքն ամբողջությամբ արտահանվում եւ վաճառվում է Լոնդոնի մետաղների բորսայում: «Մանես եւ Վալեխը» ներկայումս միջազգային շուկայում եւ մասնավորապես եվրոպայում ճանաչման արժանացած հայկական հազվադեպ ընկերություններից է: Նրա գործունեությամբ Ալավերդու խաղաղում բացվեց 400 աշխատատեղ՝ 100 դոլար միջին աշխատավարձով:

Մարտ. Վերագործարկվեց քիմիական արդյունաբերության ամենահզոր ձեռնարկությունը՝ «Նաիրիտը» իր հզորությունների մոտ 20 տոկոսի չափով, թողարկելով ամսական 700–800 տոննա քլորոպրենային կաուչուկ, որը մեծ պահանջարկ ունի եւ վաճառվում է Ռուսաստանում, Ուկրաինայում, Բելառուսում, Լեհաստանում, Բուլղարիայում, Չինաստանում: «Նաիրիտն» այս տարի թողարկել է 7–8 անգամ ավելի արտադրանք նախորդ տարվա համեմատ: Ձեռնարկված միջոցառումների շնորհիվ հաջողվել է կազմակերպել շահութաբեր արտադրություն, ինչը նախկինում վերոնշյալ ծավալների համար անհնար էր համարվում: «Նաիրիտում» ներկայումս աշխատում է 3200 մարդ՝ 23 հզ. դրամ միջին աշխատավարձով:

Մարտ. Նախկին հրուշակեղենի կոմբինատի հիման վրա ստեղծվեց «Գրանդ Քենդի» հայ-ռուսական ընկերությունը, որը սկսեց կոնֆետների, թխվածքի եւ այլ հրուշակեղենի մի քանի տասնյակի հասնող ապրանքատեսակների արտադրությունը: Տարեվերջին ընկերության թողարկած կարամելը գրավել էր տեղական շուկայի 60 տոկոսը, իսկ շոկոլադը՝ 40 տոկոսը:

Մայիս. Սկսեց աշխատել 50-ամյակը այս տարի բոլորած «Կանազը», ավելի ճիշտ, «Կանազի» եւ ալյումինի արտադրության աշխարհի խոշորագույն ընկերություններից ռուսական «Սիբիրյան ալյումինի» ստեղծած «Արմենալ» համատեղ ձեռնարկությունը: Այստեղ առաջիկա տարիներին ռուսական կողմը պետք է կատարի 30 մլն դոլարի ներդրումներ, որոնց համար էլ կմեծանա նաեւ նրա բաժնեմասը (մինչեւ 74 տոկոս): Այս տարի «Արմենալը» թողարկեց շուրջ 1000 տոննա արտադրանք, որը նրա հնարավորությունների փոքր մասն է միայն: 2001 թ.-ին ծրագրված է էականորեն մեծացնել արտադրության ծավալները (մինչեւ 23 հզ. տոննա): Ներկայումս «Արմենալում» աշխատում է 510 մարդ՝ 110 դոլար միջին աշխատավարձով:

Մայիս. Շնորհիվ Քաջարանի (Զանգեզուրի) պղնձամոլիբդենային կոմբինատի հետ համատեղ գործունեության, գործարկվեց Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը: Այստեղ հանքանյութի մեջ պղնձի ստացումը 18 տոկոսից հասցվեց 23–24 տոկոսի, ինչը արտադրությունը շահութաբեր դարձրեց: Ներկայումս այստեղ աշխատում է 860 մարդ՝ 100 դոլար միջին աշխատավարձով: Այս կոմբինատի գործունեությունը, բացի տնտեսականից, խիստ կարեւոր նշանակություն ունի ռազմավարական առումով: Այն Մեղրու բնակչության արտահոսքի կասեցման եւ տարածաշրջանի զարգացման գլխավոր երաշխիքներից մեկն է:

Տարիների անգործությունից հետո ռումինական «Մետաղ մրինտգ» ընկերության մասնակցությամբ վերագործարկվեց Ղափանի լեռնահարստացուցիչ կոմբինատը, որի կարեւորությունն այդ տարածաշրջանի համար էլ ոչնչով չի տարբերվում Ագարակի կոմբինատի՝ Մեղրու համար ունեցած կարեւորությունից: Ղափանի կոմբինատում այժմ աշխատում է 760 մարդ, 100 դոլար միջին աշխատավարձով:

Օգոստոս. Մասնավորեցվեց «Շողակնը», որը ձեռք բերեց միջազգային հայտնի ադամանդագործական ընկերություններից մեկը՝ իսրայելական LLD-ն: Ձեռնարկությունը սկսեց կանոնավոր աշխատել: Նախկինում գործում էր իր հնարավորությունների 15–20 տոկոսի չափով՝ պատվերների առկայության դեպքում:

Սեպտեմբեր. Ամերիկյան բարձր տեխնոլոգիաների «Էյ փի ջի լեբս» ընկերությունն իր մասնաճյուղը բացեց «Տրանզիստոր» ձեռնարկության տարածքում: Ընկերությունն առաջիկա 5 տարիներին 20 մլն դոլարի ներդրումներ պետք է կատարի Հայաստանում: Նրա ծրագրերի մեջ է մտնում նաեւ Երեւանի Թումանյանի զբոսայգում 1000 տեղանոց տեխնոպարկի բացումը: Ներկայումս «Էյ փի ջի լեբսի» հայաստանյան մասնաճյուղում աշխատում են շուրջ 900 ծրագրավորողներ:

Հոկտեմբեր. Մեկ այլ ամերիկյան բարձր տեխնոլոգիաների ընկերություն՝ «Լեդա սիստեմսը», բացեց իր մասնաճյուղը Հայաստանում:

Նոյեմբեր. Սկսվեցին «Լույս» արտադրական միավորման վերականգնման աշխատանքները: Կառավարության կողմից գործարանի վերագործարկման նպատակով այս ընկերությունում պետության լիազոր ներկայացուցիչ նշանակվեց գործարար Հրանտ Վարդանյանը: Նախկինում 7000 աշխատատեղ ունեցող ձեռնարկությունում այժմ աշխատում է 450 մարդ:

Բացվեց հայ-հունական «Մասիս տոբակո» ծխախոտահումքի մշակման համատեղ ձեռնարկությունը: Տարեկան այստեղ կմշակվի եւ կարտահանվի մոտ 10 հզ. տոննա ծխախոտահումք, 15 մլն դոլար արժողությամբ: Ձեռնարկությունում աշխատում է 1200 մարդ՝ 30–35 հզ. միջին աշխատավարձով:

Ռումինական «Մետաղ մրինտգ» ընկերության հետ կնքված համաձայնագրով վերագործարկվեց լեռնամետալուրգիական համալիրի խոշոր ձեռնարկություններից վերջինը՝ Ախթալայի լեռնահարստացուցիչ ֆաբրիկան:

Դեկտեմբեր. Ինֆորմացիոն եւ բարձր տեխնոլոգիաներով զբաղվող ընկերությունների թիվը Հայաստանում 35-ից հասավ 70-ի, որտեղ ընդգրկված են մոտ 2500 ծրագրավորողներ:

Սրանք այն ձեռնարկություններն են, որոնք հաջողությամբ մեկնարկեցին անցնող տարում: Այժմ խնդիրը նրանց հետագա զարգացումն ու մյուսների գործարկման ուղղությամբ անհրաժեշտ նախադրյալների ստեղծումն է: Իսկ հիմնական նախադրյալների թվում, անշուշտ, խելամիտ սեփականաշնորհումն ու ներդրումների ներգրավումն են, որի հաջող օրինակներն արձանագրվել են արդեն այս տարի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայաստանը 21-րդ դարի շեմին է տկար տնտեսությամբ եւ առատ խոստումներով

Ե՞րբ կկայանա հայկական տնտեսական հրաշքը. գուցե երրորդ հազարամյակո՞ւմ

Երեւի թե 10 տարի էր պետք ու 11 կառավարություն, բազմաթիվ կորուստներ ու մարտնչություններ, որպեսզի հայաստանյան իշխանությունները վերջապես հասկանային, որ տնտեսությունն է երկրի ամրության հիմքը: Անկախության 10 տարիները ցույց տվեցին, որ քանի դեռ խախուտ են երկրի տնտեսական հիմքերը, ոչ մի քաղաքական հրաշք չի կարող դրանք փրկել: Այդ գիտակցության բացակայության արդյունքում այսօր Հայաստանը 21-րդ դար է թեւակոխում քայքայված արդյունաբերությամբ ու գյուղատնտեսությամբ, գիտական ու մարդկային երբեմնի հզոր ներուժի ակնհայտ կորստով, սպասարկման ոլորտի ցածր մակարդակով, տրանսպորտային կապուղիների կիսաշրջափակված վիճակով, ներկրված ապրանքների խայտաբղետ շուկայով ու «ծաղկող» առեւտրով, կոռումպացված բյուրոկրատական բազմաստիճան, ուռճացված համակարգով, նույնիսկ բանկերի երազած ֆինանսական կենտրոն դառնալու հեռանկարն է չքացել, ուր մնաց զբոսաշրջության... Կորուստների ցուցակը կարելի է դեռ երկար շարունակել:

Միակ մխիթարությունը թերեւս այն է, որ Հայաստանը երկիր մոլորակ կոչվող հսկայական գնդի վրա որպես այդպիսին միակը չէ: Ընդհանուր առմամբ աշխարհի գրեթե բոլոր զարգացող երկրների տնտեսական պայմանները ծայրահեղ աստիճանի վատթարացել են: Տարեցտարի խորանում են համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամերը, որոնք ժամանակ առ ժամանակ ծագում են տարբեր տարածաշրջաններում: Դրանց հետեւանքով զարգացած երկրները շահում են, իսկ զարգացողների տնտեսությունները հայտնվում կաթվածահար վիճակում: «Քսաներորդ դարի ավարտին աշխարհի տնտեսությունը մնում է խորապես պառակտված ու անկայուն», այսպիսին է ներկայանում աշխարհը 21-րդ դարի շեմին միջազգային մասնագիտական հանդեսների էջերում:

Հետադարձ հայացք գցելով 20-րդ դարին, համոզվում ենք, որ, այնուամենայնիվ, խորհրդային պլանային տնտեսության 70 տարիները Հայաստանի համար հաջողության տարիներ էին եւ նշանավորվեցին արդյունաբերության գրեթե բոլոր ճյուղերի վերելքով ու հսկայական գիտական ներուժի կուտակմամբ: Խորհրդային Հայաստանը, նախկին ԽՍՄ-ում թեեւ ամենափոքրն էր տարածքով, սակայն առաջիններից մեկը՝ զարգացման մակարդակով: ԽՍՄ փլուզումից հետո սկսվեց անցումային փուլը դեպի շուկայական տնտեսություն ու շարունակվում է մինչեւ օրս: Սակայն որքան երկարում է անցումային փուլը, այնքան բնակչությունը, երկրի շարքային քաղաքացիները ծանր սոցիալ-տնտեսական պայմաններում այլեւս չեն հավատում շուկայական տնտեսության առավելություններին, ու կարոտախտը առ նախկին հասարակարգը գնալով ավելի է խորանում: Իհարկե, «մեղավորն» այստեղ ժողովրդավարությունն ու ազատական տնտեսությունը չեն, որոնք բազմաթիվ երկրներում արդեն վաղուց ապացուցել են իրենց ճշմարտացիությունը, այլ այն, թե ովքե՞ր են իրականացնողները կամ ո՞ւմ ձեռքում է տնտեսության ճակատագիրը: 10 տարի շարու-

Ճակ Հայաստանի խիստ քաղաքականացված մթնոլորտում ոչ իշխանությունները եւ ոչ էլ, ցավոք, հասարակությունը չհասկացան մի շատ կարեւոր հանգամանք. եթե երկիրը հայտարարել է ազգային անկախություն, ապա պետք է կարողանա այն ապահովել նաեւ տնտեսական անկախությամբ: Մինչդեռ միջազգային փորձագիտական գնահատականներով անցած 10 տարիների ՀՀ անցումային տնտեսության պատկերն այսպիսին է. ընդհանուր տականացումն իրականանում են մեծ տնտեսական կորուստների, ժողովրդի աղքատացման եւ զանգվածային արտագաղթի ֆոնի վրա: Հայաստանի տնտեսության հիմնական խնդիրները շարունակում են մնալ դրամավարկային միջոցների սղությունը, վճարային հաշվեկշռի խիստ ցածր մակարդակը, արտաքին պարտքերի տարեցտարի աճը, Արեւմուտքի «հովանավորչական» քաղաքականությունը, «վայրի լիբերալիզացիան» ու դրա ծանր հետեւանքները, քանդված ֆինանսական համակարգը, ազգային դրամի պահպանման ներելի ու աններելի ձեւերը՝ իրենց ծանր հետեւանքներով: Երկիրը ներդնողների համար շարունակում է մնալ որպես բարձր ռիսկային երկիր: Եվ այս պայմաններում լիովին հասկանալի է բնակչության սոցիալ-հոգեբանական անկումը, համատարած հավատի ու հեռանկարի բացակայությունը:

Առողջ հասարակության երաշխավորը առողջ տնտեսությունն է, մինչդեռ Հայաստանի տնտեսությունը, որը տարիներ շարունակ կախված է արտաքին ֆինանսական կառույցներից, վերածվել է մի հիվանդ օրգանիզմի եւ դարձել ՀԲ-ի եւ ԱՄՀ-ի ֆինանսական ներարկումների «նարկոմանը»: Տնտեսության քայքայման պատճառներից մեկը նաեւ տնտեսական ոլորտների վերաբաշխման խնդիրն է, որը, փաստորեն, ընկած է Հայաստանում տեղի ունեցող դեպքերի ու իրադարձությունների հիմքերի հիմքում:

Եվս մեկ քաղաքական ցնցում.... եւ Հայաստանը հրաժեշտ կտա տնտեսապես զարգացած երկիր լինելու հեռանկարին

Մինչեւ 1995 թվականը ՀՀ տնտեսությունում կատարվածը մի խոսքով կարելի է անվանել «վայրի լիբերալիզմ», երբ կառավարությունն անում էր ամեն ինչ, որքան հնարավոր է շուտ մասնավոր տնտեսության անցնելու ու միջազգային դոնորներին հաճոյանալու ու ապացուցելու համար Հայաստանում ազատական տնտեսության անշրջելիությունը: Ընդ որում, եթե անկախության առաջին տարիներին Հայաստանը ԱՊՀ երկրների շարքում ուներ բավականին հուսադրող մակրոտնտեսական ցուցանիշներ, ապա 2000 թվականի տվյալներով ՀՀ-ն ԱՊՀ մյուս երկրների շարքում կամ վերջինն է կամ վերջից երկրորդը: Ինչ վերաբերում է իրական տնտեսական աճին, ապա մակրոտնտեսության «հաջողությունները» այդպես էլ չանցան «միկրոտնտեսությանը»: Իսկ 95-ից հետո տնտեսության ճակատագիրը վերջնականապես հանձնվեց քաղաքական իրադարձությունների տեղապտույտին: Իրար հաջորդող ընտրությունների անմի-

ջական ազդեցությունը տնտեսության վրա միանգամից նկատվում է: Ընտրությունից ընտրություն տնտեսական ակտիվության ամբողջական կանգ ու ... նոր կառավարության նշանակման դեպքում: Եթե հաշվի առնենք, որ 10 տարում 11 կառավարություն ու 10 վարչապետ փոխվեց, ապա մեջ է միայն պատկերացնել, թե ինչպիսին կլիներ տնտեսության վրա: Ամենացայտուն օրինակը թերեւս հոկտեմբերի 27-ն էր, որից հետո տնտեսությունը ետ շպրտվեց նորից 10 տարի, մինչդեռ 99 թվականի հոկտեմբերին Հայաստանը ստացել էր եւս մի կարեւոր շանս՝ քաղաքական կայունության պայմաններում ու իշխանության բոլոր թեւերի համագործակցությամբ զարգացնելու տնտեսությունը: «Պատերազմը ռազմի դաշտից տեղափոխենք տնտեսական դաշտ» Վ. Սարգսյանի կարգախոսը ողբերգությանը հաջորդած մոտ մեկամյա թմբիրից հետո այսօր կարծես թե շարունակվում է, բայց շատ դանդաղ տեմպերով: Իշխանություններն անընդհատ թմբկահարում են բացվող աշխատատեղերի հեռանկարի ու 1700-ամյակի տնտեսական «էֆեկտի» մասին: Փաստորեն, իշխանության ամբողջ հույսը ակտիվ ձեռնարկչատիրությունն է, քանի որ Հայաստանի տնտեսությանը քիչ թե շատ կենդանություն ու շունչ տվողները մնացել են այն մի քանի տասնյակ մասնավոր ձեռնարկությունները, որոնք, փաստացի, ապահովում են բյուջեի մուտքերի կեսից ավելին: Սակայն մասնավոր հատվածն էլ Հայաստանում դեռ կայացած չի կարելի համարել, ինչպես նաեւ սեփականատերերի դասը: Մասնավոր սեփականատերերի գերակշիռ մասը կապիտալի կուտակման փուլում է, իսկ պայքարը առեւտրական ու արդյունաբերական կապիտալի միջեւ աստիճանաբար նոր երանգներ է ստանում: Չկա նաեւ մասնավոր հատվածի իրավական պաշտպանությանն ուղղված տնտեսական օրենսդրություն: Հաճախ ոչ թե տնտեսական, այլ քաղաքական հիմնավորվածությամբ ընդունված օրենքները, որոնք եռամսյակը մեկ փոխվում են, իրական դաշտում չեն կիրառվում: Օրենսդրական դաշտի անկատարության արդյունքում ստացվում է այնպես, որ նախագահ Քոչարյանը, կամա թե ակամա, դարձել է բյուջեի կեսից ավելին տվող գործարար հատվածի ու այս երկրում բիզնեսի հետագա զարգացման միակ երաշխավորը: Կառավարության վերջին ամիսների առավել ակտիվ քայլերը, նախագահի աշխատատեղերի ու ներդրումների ավելացման մասին խոսում-կարգախոսները, համբերության ու հավատի հույս են ներշնչում: Սակայն բոլոր քայլերը հնարավոր կլինի շարունակել, եթե չլինեն նորանոր փորձություններ, քաղաքական խժդժություններ, եթե հավատի բացակայությունն ու ապազգային տարրերի ցեցը չշարունակի Հայաստանի հասարակության քայքայումը ներքեւից վերեւ: 21-րդ դարի շեմին Հայաստանին առավել քան երբեք քաղաքական կայունություն է պետք, այլապես եւս մեկ փորձություն ...եւ զարգացման վերջին հնարավորության կորուստն անդառնալի կլինի:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Անցնող տարվա քաղաքական կարեւորագույն իրադարձությունները

2000 թվականի հայաստանյան քաղաքական կարեւորագույն եւ արտառոց իրադարձությունները դժվար է ամփոփել լրագրային հոդվածում: Առավել դժվար է միմյանց կապել, որովհետեւ դրանք վերաբերում են ամենատարբեր, ընդհանուր ոչինչ չունեցող բնագավառների սպանություններ, բանակցություններ, դատավարություններ, երթեր, խոստացված ու չվճարված աշխատավարձեր... Օրինակ, ի՞նչ կապ ունի Աշոտ Բլեյանի 7 տարվա բանտարկության դատավճիռը Հայաստանի Եվրախորհրդին անդամակցության հետ կամ մի քանի սպանության պատվեր տվող Վանո Սիրադեղյանի փախուստը Արփա-Սեւանում փակված եւ մեկ տարվա աշխատավարձը պահանջող թունելագործների հետ: Այս պատճառով 2000 թ. հայաստանյան քաղաքական իրադարձությունները ներկայացնում ենք մեկական պարբերությամբ, առանց մեկնաբանությունների փորձելով պահպանել մեր կարեւորած իրադարձությունների ժամանակագրությունը:

※ Հունվարի 18-ին նախագահ Քոչարյանին ընդունեց Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթը: Նույն օրն Արաֆաթի պալատում հյուրընկալվեցին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն, Երուսաղեմի հայոց պատրիարք Թորգոմ արք. Մանուկյանը եւ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք Մեսրոպ արք. Մութաֆյանը:

※ Դաժան հանցագործություն է կատարվում Լոռու մարզի Վահագնի գյուղում. հունվարի 28-ին, առավոտյան ժամը 5-ին իր տանը հայտնաբերվել են սպանված Սերգեյ Կախյանի, նրա կնոջ, մոր, դստեր, հարսի, երկու թոռների դիակները: Հանցագործությունը մինչ այժմ բացահայտված չէ:

※ Մոսկվայում, ԱՊՀ գագաթաժողովի շրջանակներում, հանդիպում են Հայաստանի եւ Ադրբեջանի առաջնորդները: Նախագահներ Քոչարյանն ու Ալիեւը 2000 թ. ԼՂ հարցի շուրջ բանակցում են Դավոսում (փետրվար), Մոսկվայում (հունիս), Յալթայում (օգոստոս), Նյու Յորքում (սեպտեմբեր), Մինսկում (նոյեմբեր):

※ Մարտի 1-ին հայ-ռուսական բարձրաստիճան զինվորականներից կազմված միջպետական հանձնաժողովը ներկայացրեց Հայաստանում ռուսական ռազմակայանների վարձակալության պայմանագրի նախագիծը եւ ստորագրեց փաստաթուղթ. 25 տարի ժամկետով ռուսական ռազմակայաններին հանձնվեցին Գյումրիից Ղափան ընկած տարածքի այն հողակտորները, որտեղ ռուսական զորքեր են տեղակայված: Հայկական կողմից փաստաթուղթը ստորագրեց պաշտպանության փոխնախարար Ա. Պետրոսյանը, որը մի քանի օր անց նախագահ Քոչարյանի հրամանագրով ազատվեց զբաղեցրած պաշտոնից:

※ Մարտի 3-ին «Միասնություն» դաշինքը, գլխավորությամբ Անդրանիկ Մարգարյանի, վարչապետ Արամ Սարգսյանի, զինվորական դատախազի, ՀԺԿ առաջնորդ Ստ. Դեմիրճյանի, վերջնագիր ներկայացրեց նախագահ Քոչարյանին՝ պահանջելով Սերժ Սարգսյանի եւ Տիգրան Նաղդալյանի անհապաղ հրաժարականը: ՀՀ նախագահը անընդունելի համարեց «Միասնության» վերջնագրի թե՛ ձեւը, թե՛ բովանդակությունը:

※ Մարտի 22-ին Ստեփանակերտում մահափորձ կատարվեց ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանի դեմ: Ձերբակալվեցին ԼՂՀ պաշտպանության նախկին նախարար Սամվել Բաբայանն ու նրա մերձավոր շրջապատի մի քանի տասնյակ մարդիկ:

※ Ապրիլի 5-ին ՀՀ ՆԳ նախկին նախարար, նախկին քաղաքագլուխ, ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանը փախավ Հայաստանից:

※ Մայիսի 2-ին ՀՀ նախագահը պաշտոնանկ արեց վարչապետ Արամ Սարգսյանին եւ պաշտպանության նախարար Վաղարշակ Հարությունյանին: Հետաքրքիր է, քաղաքական խարդավանքների «զոհ» դարձած Արամ Սարգսյանի պաշտոնանկության մեջ գլխավոր դերերից մեկը վերապահվեց «Միասնություն» դաշինքին եւ անձամբ Անդրանիկ Մարգարյանին, որոնք սկզբնական շրջանում կրծքով պաշտպանում էին քաղաքական խարդավանքներին եւ ինտրիգներին անծանոթ նորանշանակ վարչապետին: Այնուամենայնիվ, Արամ Սարգսյանը փայլուն կատարեց իր պաշտոնական դերը՝ պատվար հավանական արյունահեղությունների դիմաց:

※ Մայիսի 12-ին նախագահ Քոչարյանը վարչապետ նշանակեց «Միասնություն» խմբակցության ղեկավար Անդրանիկ Մարգարյանին: Կազմվեց ՀՀ 11-րդ կառավարությունը, որի անդամների մի մասն ունեին մականուններ, 7-րդ դասարանի կրթություն, աղոտ անցյալ: Սկսվեց երկիրը «փոսից դուրս բերելու» գործընթացը:

※ Հունիսի 27-ին նախագահ Քոչարյանին Սպիտակ տանն ընդունեց ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը. բանակցությունների հիմնական թեման՝ ԼՂ հարց եւ երկկողմ հարաբերություններ:

※ Հունիսի 30-ին նախագահ Քոչարյանին Փարիզում ընդունեց Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակը. բանակցությունների հիմնական թեման՝ ԼՂ հարց եւ երկկողմ հարաբերություններ:

※ Հուլիսի 13-ին N զորամասի երեք զինծառայողներ զորամասից հափշտակելով ավտոմատ հրազեն, դուրս եկան զորամասից եւ սպանեցին ութ մարդու, որից մեկը՝ 4 տարեկան:

※ Հուլիսի 28-ին ՀՀ Ազգային ժողովը երկրորդ ընթերցմամբ ընդունեց բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման մասին օրենք: Երկրի համար ռազմավարական կարեւորագույն նշանակություն ունեցող օբյեկտը կտրվի օտարերկրյա կազմակերպության տնօրինությանը:

※ Հուլիսի 28-ին Երեւանի Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների առաջին ատյանի դատարանը Արմեն Տեր-Սահակյանի գործով դատական նիստում մի շարք սպանությունների մեջ ամբաստանվող Արմեն Տեր-Սահակյանին եւ Ալիկ Գրիգորյանին դատապարտեց մահապատժի:

※ Օգոստոսի 29-ին Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքների առաջին ատյանի դատարանը հրապարակեց «Վահան Հարությունյանի եւ 10 այլ անձանց» գործով դատավճիռը: Վահան Հարությունյանը դատապարտվեց 6 տարվա ազատազրկման, Նորայր Թադեւոսյանը՝ 10, Սահակ Բալյանը՝ 15, Մովսես Ներսիսյանը, Արթուր Նահապետյանը եւ Արթուր Խաչատրյանը՝ 8-ական:

※ Սեպտեմբերի 26-ին ՌԴ նախագահ Պուտինը Կրեմլում ընդունեց ՀՀ նախագահ Քոչարյանին, ստորագրվեց հայ-ռուսական՝ դեպի 21-րդ դար ուղղված հռչակագիրը:

※ Նոյեմբերի 19-ին ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի խոսնակ Դենիս Հասթերթը օրակարգից հանեց Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող բանաձեւը:

※ Նոյեմբերի 9-ին Եվրախորհրդի նախարարների կոմիտեն Հայաստանին Եվրախորհրդին պաշտոնական անդամակցության թույլտվություն տվեց:

※ Նոյեմբերի 21-ին նախագահ Քոչարյանը եռօրյա պետական այցով ժամանեց Հունաստան:

※ Նոյեմբերի 30-ի՝ դեպի ՀՀ նախագահի նստավայր կազմակերպված խաղաղ երթն ավարտվեց Արկադի Վարդանյանի ձերբակալությամբ:

※ Դեկտեմբերի 13-ին հայ-հունական «Արմենտել» ձեռնարկությունը կուտակված պարտքերի պատճառաբանությամբ անջատեց ՀՀ ԱԺ քաղաքային հեռախոսները:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Առաջագա քրեական օրենսգիրքը պատիժների նոր համակարգ է սահմանել՝ մեղմից դեպի խիստը

Իրավաբանները դա մեծ ձեռքբերում են համարում

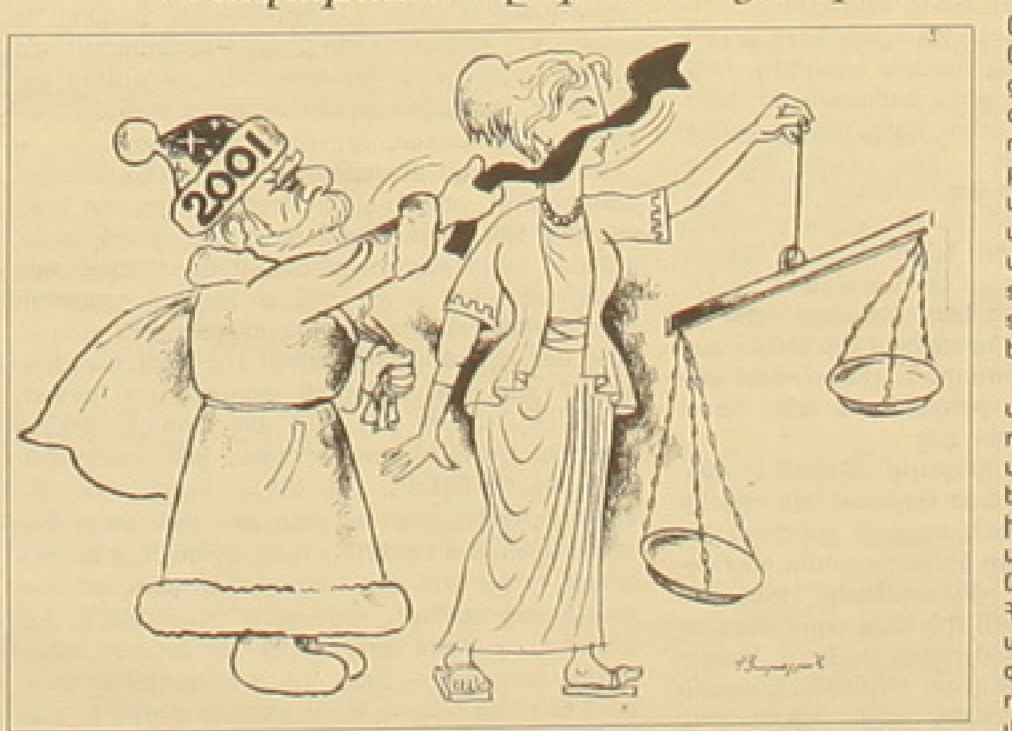

Տարեկան ամփոփումներ դեռեւս չեն արվել պարզելու, թե քրեական օրենսգրքով սահմանված պատժատեսակներից դատավորներն այս տարի առավելապես որին են նախապատվությունը տվել: Սակայն դա չի ցրում իրավապաշտպանների, նաեւ լրագրողներիս ստացած տպավորությունը, որ դատավորի նախընտրած պատժատեսակը եղել եւ մնում է ազատազրկումը: Հանուն արդարության պետք է ասել, որ օրենսգիրքն առանձնապես ընտրության մեծ հնարավորություն էլ չի տալիս: Սակայն էականն այստեղ այն է, թե դատավորները որքա՞ն են օգտվում այլընտրանքային պատժատեսակներից: ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական եւ զինվորական գործերով պալատի նախագահ Մհեր Խաչատրյանը պատասխանում է իր տեսանկյունից:

«Ազատազրկումը պետք է անպայման կիրառվի ծանր հանցագործությունների համար, իսկ թեթեւ հանցագործությունների դեպքում ճիշտ կլինի հանցանքը բացահայտելը, սակայն դրանք չպետք է դատարան ուղարկվեն, իսկ ուղարկելու դեպքում՝ դատավճիռ չպետք է կայացվի»: Այս հարցում նա մեծ դերակատարություն է վերապահում տուժողին՝ «տուժողը պետք է ներելու իրավունք ունենա, երբ վնասը վերականգնվել է»: Միաժամանակ արձանագրում է, որ աշխարհի շատ երկրներում կիրառելի այս ձեւը մեզ մոտ սահմանափակումներ ունի՝ կիրառվում է միայն վիրավորանքի, զրպարտանքի դեպքում:

«Թեթեւ հանցագործությունների դեպքում գործնականում կիրառվում են ուղղիչ աշխատանքները, տուգանքը», ավելացրեց պրն Խաչատրյանը՝ միաժամանակ նշելով, որ տուգանքի կիրառումը դժվարություններ է առաջացնում: Պալատի նախագահի ասելով, դատավորները հաճախ են շփոթության մեջ հայտնվում, երբ դատապարտյալը չի կարողանում տուգանքը վճարել:

«Արդարադատությունը երկու նպատակ ունի՝ ոչ մի անմեղ մարդ չպետք է դատապարտվի, եւ ազատազրկումը պետք է կիրառվի միայն ծանր հանցագործությունների դեպքում», հայտնեց պրն Խաչատրյանը: Սակայն համաձայնեց մեզ հետ, որ ազատազրկումը կիրառվում է նաեւ այնպիսի դեպքերում, երբ կարելի է եւ չկիրառել: «Ոչ այն պատճառով, որ օրենքը չի նախատեսում», ավելացրեց նա: Երեւույթը բացատրեց նրանով, որ օրենսդիրը չի լուծել հիմնական հարցը՝ պատժի նշանակումը, եւ կրկին թողնվել է դատարանի հայեցողությանը: Մինչդեռ քաղաքակիրթ աշխարհն այլ ուղի է ընտրել՝ արդարադատությունն իրականացնելիս պատժի նշանակումը պետությունն, ըստ էության, վերցրել է դատարանից՝ նրան թողնելով լուծել միայն անձի մեղավորության կամ անմեղության հարցը, եւ պատասխանատվությունը մեղմացնող կամ ծանրացնող հանգամանքների վերհանումը:

Քրեական եւ զինվորական գործերով պալատի նախագահը գտնում է, որ ժողովրդի դժգոհության հիմնական պատճառը պատժողական քաղաքականությունից է, երբ նույն հանցանքի համար մեկին ազատազրկման են դատապարտում, մյուսին՝ դրա հետ կապ չունեցող պատժի, մեկին շատ են տալիս, մյուսին՝ քիչ: Համոզված է, որ հարցը օրենսդրորեն կարգավորելու դեպքում դատարանների նկատմամբ ժողովրդի վստահությունը շատ կմեծանա: Մ. Խաչատրյանն, ըստ էության, նոր քրեական օրենսգրքի նախագծի հիմնական թերությունը դա համարեց, իսկ առավելությունը՝ առաջագա օրենսգրքով պատժատեսակների ընդլայնումը: Սակայն դա չի նշանակում, թե հեղինակներն ամբողջությամբ ձերբազատվել են խորհրդային մտածելակերպից, որի արտահայտությունն է համարում «գույքի բռնագրավումը» նախագծում պահպանելը:

Ենթադրում ենք, որ ՀՀ նոր քրեական օրենսգրքի նախագծի լրամշակման աշխատանքային խմբի ղեկավար Միքայել Գրիգորյանն այդ հարցում չի ընդունում պրն Խաչատրյանի տեսակետը, քանի որ այդ պատժատեսակի մասին բացառապես չարտահայտվեց: Հայտնեց, որ գործող օրենսգրքի համեմատությամբ պատժահամակարգը էական փոփոխությունների է ենթարկվել՝ «մենք պարտավոր էինք վերանայել պատժի ձեւերը եւ առաջին հերթին տեսակները»: Մասնավորապես նախագծում որպես պատժատեսակներ տեղ չեն գտել աքսորը եւ արտաքսումը, որոնք լայնորեն կիրառվում էին ԽՍՀՄ-ում:

Նախագծից հանվել են նաեւ առանց ազատազրկման ուղղիչ աշխատանքները, որոնք նշանակվում էին երկու ամսից մինչեւ երկու տարի ժամանակով, երբ դատապարտյալը դա կրում էր կամ իր աշխատանքի վայրում, կամ՝ ուղղիչ աշխատանքները տնօրինող մարմինների նշանակմամբ, բնակության վայրում: Հանվել են նաեւ հասարակական պարսավանքը, ծնողական իրավունքներից զրկելը, որոնք, պրն Գրիգորյանի տպավորությամբ, քր. օր.-ի ավելի քան 30 տարվա գործածության ընթացքում իրենց չեն արդարացրել:

Նախագծում տեղ գտած պատժատեսակները ծանուցելիս, պրն Գրիգորյանը տեղեկացրեց, որ գործող օրենսգրքից պահպանվել են տուգանքը, որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը, հատուկ կամ զինվորական կոչումից զրկելը, գույքի բռնագրավումը, ազատազրկումը: Նախատեսվել են նաեւ նոր պատժատեսակներ՝ կալանքը, ցմահ ազատազրկումը եւ ազատության սահմանափակումը: Նախագծի հեղինակը հայտնեց, որ մահապատժին փոխարինելու եկած «ցմահ ազատազրկումը» նախատեսվել է որպես անժամկետ պատիժ, որը կարող է նշանակվել առանձնապես ծանր հանցագործությունների դեպքում: «Նախագաղափարը եղել է այն, որ մահապատիժը վերացնելու պայմաններում ցմահ ազատազրկումը հնարավորինս այլընտրանքային պատժատեսակ հանդիսանա այն հանցագործությունները պատժելու համար, որոնք նախկինում պատժվում էին պատժի առավելագույն չափով», հայտնեց պրն Գրիգորյանը:

Ցմահ ազատազրկումը նույնպես ունի որոշակի սահմանափակումներ. չի կիրառվելու կանանց եւ հանցանքը կատարելու պահին 18 տարին չլրացած անձանց նկատմամբ: Բացի այդ, մարդուն դատապարտելով ցմահ ազատազրկման, նրան չեն կտրել վերջին հույսից: Ցմահ ազատազրկման ձեւով պատիժ կրող անձը կարող է պայմանական վաղաժամկետ ազատվել, երբ դատարանը գտնի, որ նա պատժի հետագա կրման կարիքը չունի եւ փաստորեն կրել է ազատազրկման ոչ պակաս, քան 20 տարին:

Երկու իրավաբաններն էլ գործող օրենսգրքի նկատմամբ առաջագա օրենսգրքի առավելությունն են համարում պատիժների համակարգը մեղմից դեպի խիստը սահմանելը, ինչպես նաեւ պատիժների զուգակցման սկզբունքի ամրագրումը: Պրն Գրիգորյանը համամիտ է ներկայումս տարածված այն կարծիքին, որ տնտեսական հանցագործությունների պարագայում միշտ չէ, որ երկարատեւ ազատազրկման դատապարտելը կարող է նպաստել պատժի նպատակների իրականացմանը: «Ասածել ենք, որ տնտեսական հանցագործությունների պարագայում ազատազրկման հետ կապ չունեցող պատիժների կիրառումն ավելի նպատակահարմար է, որովհետեւ մարդուն հասարակությունից անջատ մնալու, ընտանիքին աջակցելու, իր մեղքն այլ եղանակներով քավելու հնարավորություն է տալիս»: Պրն Գրիգորյանը նույնպես խոստովանեց, որ սոցիալական պայմաններն այս պատժատեսակն ամբողջապես կիրառելու հնարավորություն չեն տալիս: Բայց ելնելով նրանից, որ պետության քրեական քաղաքականությունը պետք է ուղղված լինի հասարակությանն օգուտ բերելուն, պարտավորված են հրաժարվել տուգանքն ազատազրկումով փոխարինելուց:

ՍՈՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ազգագրություն

Հունվարի 1-ին տարին սկսելու եւ Նոր տարվա տոն նշելու սովորույթը հայոց մեջ ընդհանրացել է համեմատաբար ոչ վաղ անցյալում: Մինչեւ 20-րդ դ. սկիզբը Նավասարդը (հեթանոս հայերի Նոր տարին) նշող շրջաններում հունվարի 1-ին Նոր տարին նշելը սահմանափակվում էր ընդամենը միմյանց շնորհավորելով: Արեւմտահայոց շրջանում, Կիլիկիայում եւ մասամբ արեւելյան որոշ ազգագավառներում եւ հայկական մի շարք գաղթօջախներում 19-րդ դ. Նոր տարին նշվում էր հունվարի 1-ին եւ կայունացած արարողակարգ ուներ:

Նոր տարվա (նաեւ՝ Ամանոր, Տարեմուտ, Տարին գլուխ, Կաղանդ եւ այլն) համահայկական սովորույթներից կարելի է առանձնացնել նախորդ օրն ու գիշերը 10–12 տարեկան տղաների խմբերի շրջայցերը եւ տներ շնորհավորելու ավանդույթը: Սովորաբար շնորհավորում էին երգելով՝ մաղթանքներով, ընտանիքի անդամներին գովելով: Օրինակ.

Բարով թող գա ձեր Նոր տարի...
Ձեր տուն մտնի հազար բարի...

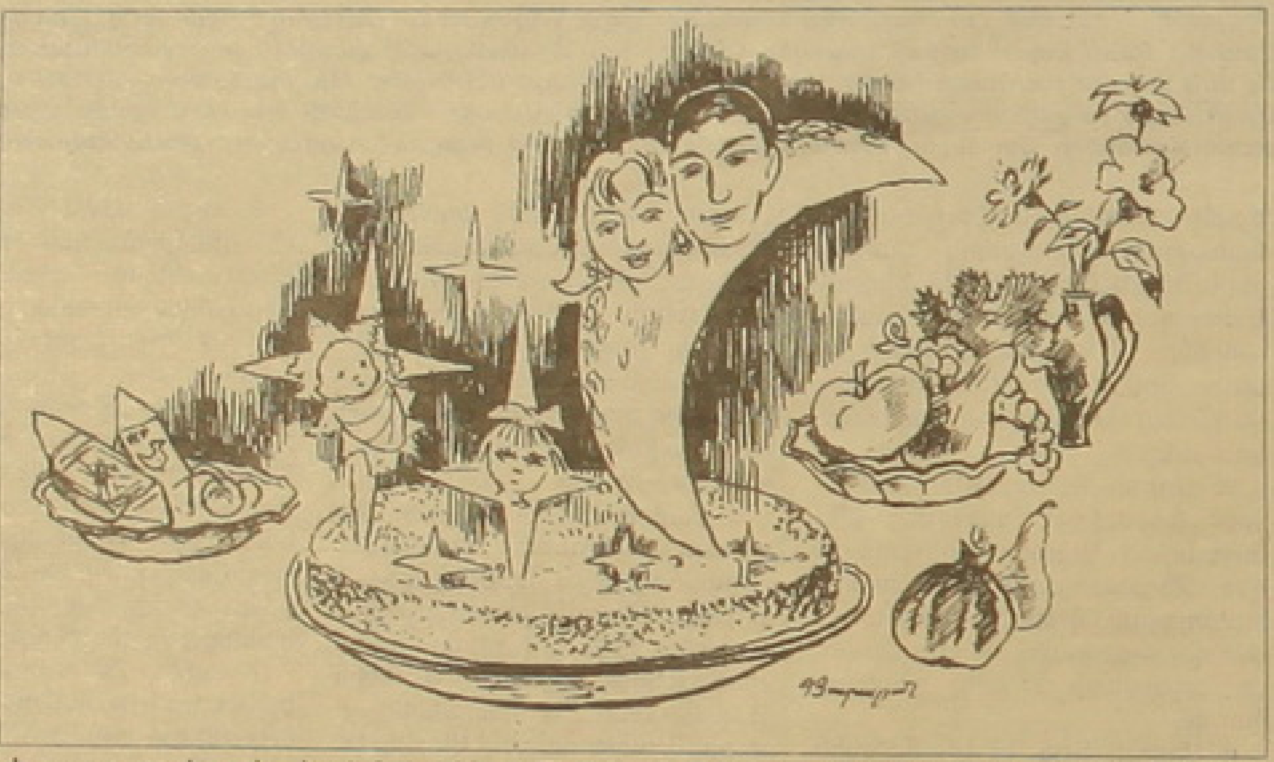

— Բարով թող գա ձեր Նոր տարի,
Մուրազներուդ չիմ կատարի,
Ձեր տուն մտնու հազար բարի,
Ամար, ցորեն, կորեկ, գարի,
Լիքը հորեր շատ ունենաք,
Կարմիր օրեր շատ ունենաք,
Կարմիր օրով, կարմիր շորով,
Ուրախ կենաք միշտ կուշտ փորով:

(Լոռի)

Կիլիկիահայերի երգերում հնչում է հնի եւ նորի սահմանակետում սպասվելիքի ամբողջությունը.

— Հինը ուրախ ճանապարհենք,
Նորի համար պատրաստվենք,
Դուռ, լուսամուտ բացենք,
Ինչ որ կամիք խնդրենք,
Թե կյանք, թե խելք, թե մալ,
Ամենիդ մուրազն ալ
Կու տա, միամիտ եղեք:

Մինչ տներում զբաղված էին տոնական պատրաստություններով, տղաները երգելով տուն էին մտնում կամ երդիկից տոպրակ իջեցնելով ավետում հին տարվա ավարտը եւ Նոր տարվա գալուստը: Տանտիկինը տոպրակի մեջ դնում էր միրգ, հատուկ այդ նպատակով թխված խմորեղեն, ընդեղեն, չամիչ եւ այլն:

Նոր տարվա գլխավոր նախապատրաստություններն ուտելիքների շուրջն էին: Աշնանից սկսած այս տոնի համար պահած էին լինում զանազան չրեր, թարմ մրգեր, պաստեղներ, ընկույզով անուշեղեններ եւ այլն: Հունվարի 1-ը, ընկնելով հայոց ծննդյան տոնի շաբաթի մեջ, պաս օր էր, եւ ամանորյա ուտելիքները բաղկացած էին պասին թույլատրելի տեսակներից: Ընդեղենից, ծավարեղենից, բրնձից զանազան կերակրատեսակները (ոսպից, սիսեռից քյուֆթա, ծավարեղենով եւ ընդեղենով տոլմա (սուս տոլմա) եւ այլն) պիտի զարդարեին տոնական սեղանը: Շատ վայրերում դրանք յոթ տեսակ էին լինում:

Նոր տարվա սիրված անուշեղեններից էին աղանձը՝ չամիչի, մաքրած ընկույզի, նշի ու բոված կանեփի հետ խառնած, ինչպես նաեւ Նոր Նախիջեւանում «կաղանդ» կոչվող անուշը, որը սպիտակելու աստիճան հարած մեղրի եւ բոված ընկույզի միջուկի խառնուրդ էր: Շատ տարածված էին անուշ ապուրի տեսակները, որոնք շատ տեղերում «մայրամապուր» էին կոչվում: Անուշ ապուրը ծիսական կերակուր է եւ պատրաստվում է, օրինակ, այսպես. լավ եփած ցորենին ավելացնում են չրեր, ընկույզ, չամիչ, մեղր կամ դոշաբ, 5–10 րոպե եփելուց հետո լցնում են պնակների մեջ, ավելացնում դարչին եւ ուտում սառեցնելուց հետո:

Սակայն դեկտեմբերի 31-ի տոնական նախապատրաստությունների առանցքը բազմաթիվ խմորեղեններն էին: Ամենուր այդ օրը հաց էին թխում, եթե նույնիսկ մեծ քանակությամբ հաց ունեին: Նոր տարին պետք էր նոր հացով սկսել: Նորացնում էին թթխմորը: Նոր տարվա հացի ալյուրից մի քանի բուռ 8–10 տարեկան մի աղջնակ շաղախում էր առանց թթխմոր խառնելու: Այն պետք է ինքնաբերաբար թթվեր եւ դառնար սկսվող տարվա առաջին թթխմորը: Հաց թխելուց հետո թխվում էին տոնի կարեւորագույն՝ «տարի հաց», «կրկենի», «դովլաթ կրկենի», «կլոճ», «փուռնիկ» եւ այլ անուններով հայտնի ծիսական հացերը: Տարբեր վայրերում դրանց բաղադրամասերը, ձեւերը տարբեր էին: «Տարին» կարող էր լինել գաթա, բաղարջ, ձվածեղ, կլոր եւ այլն: Գլխավորն այն էր, որ «տարի» հացի մեջ որեւէ նշան էր դրվում (դրամ, լոբի եւ այլն): Տարբեր տեղերում «տարին» տարբեր օր են կտրում՝ տարեմուտի ընթրիքին, հունվարի 1-ի առավոտյան, հունվարի 4-ին, հունվարի 5-ին՝ ճրագալույցին, հունվարի 6-ին՝ ծննդին: «Տարին» կտրում էին տան անդամների թվին հավասար, հաճախ բաժին էին հանում նաեւ տան կենդանիներին, արտին, հանդին: Ում բաժնի միջից դուրս գար նշանը, այդ տարի նա երջանիկ կլիներ կամ ընտանիքի հաջողությունը նրանից կգար: Ծիսական հացի միջի նշանը տերը պահում էր ողջ տարին: Ջավախքում, օրինակ, Նոր տարվա արեւալույսը բացվելուց հետո, տանտիկինները «տարին» դնում էին սկուտեղին, վրան մեղր լցնում, դուրս գալիս տնից, դառնում դեպի արեւելք եւ երեք անգամ ասում. «Դովլաթ, սարն ես, ձորն ես, արի տուն»: Ապա տուն էին մտնում, վրայի մեղրը բոլորին բաժանում, որպեսզի «տարին» անուշությամբ անցկացնեն, իսկ «տարին» պահում՝ հունվարի 7-ին կտրելու համար:

«Տարի» հացից բացի թխում էին զանազան ձեւերի ու մեծության խմորեղեններ, որոնք ունեին կանխատեսելու նպատակ, ինչպես նաեւ հմայական խմորեղեններ: Վերջիններից էին, օրինակ, կլոր, մեջը ծակ, ցորենով ու գարիով զարդարված «հացի հոր», «գառու հոր» կոչվող խմորեղենները: Թխում էին կովի պտուկների, արորի, գութանի, խնոցու, աշխատանքային գործիքների (մկրատ, ուրագ եւ այլն) պատկերներով խմորեղեններ: Շատ տեղերում թխում էին մարդակերպ ու կենդանակերպ թխվածքներ՝ ընտանիքի անդամների թվով, եւ տան կենդանիների տեսակներից՝ մեկական (եզի, կով, ոչխարի եւ այլն): Մարդակերպ խմորեղենները Լոռիում կոչվում էին Ասիլ-Բասիլ, Գանձակում՝ Վասիլ: Թխելու ընթացքում դրանց փքվելը կամ սմքելը համապատասխանաբար դրական կամ բացասական գուշակություն էր տվյալ տարվա համար: Օրինակ, եթե կնոջը ներկայացնող խմորեղենի «որովայնը» թխելիս ուռչում էր՝ ընտանիքում նոր երեխա պիտի ծնվեր: Եթե քակը ուռչում էր, ուրեմն փողը շատ կլինի:

Առհասարակ, Նոր տարվա խմորեղենները բոլորն էլ ծիսական էին, ունեին հատուկ խորհուրդ: Օրինակ, թիֆլիսահայերը ի թիվս տոնական այլ խմորեղենների, թխում էին երկու հաց, որոնցից մեկը կոչվում էր «էգ», մյուսը՝ «չիք»: «Էգը» ողջ տարին պահում էին ալյուրի մեջ, որպեսզի ալյուրը առատանար, «չիքը» գցում էին հոսող ջուրը, որ չարիքը, «չկան» անցնող ջրի նման չքանան: Սեբաստիայում Նոր տարուն թխում էին «կայծակի հաց», վստահ, որ ուտելուց հետո կայծակնահար չեն լինի: Ամանորյա հացիկներից պահում էին մինչեւ գարուն, եւ եթե գարունը չորային էր լինում, երեք անգամ բրջելով կտոր-կտոր թափում էին որեւէ այրու երդիկից, որպեսզի անձրեւ գա:

Նոր տարվա տոնական խնջույքը սկսվում էր դեկտեմբերի 31-ի ընթրիքով: Շատ տեղերում այդ օրը այցելություններ չէին լինում, սակայն ընթրիքին ընտանիքի բոլոր անդամների ներկայությունը պարտադիր էր: Այլ տեղերում, ընդհակառակն, տոնական այցելություններն սկսվում էին հենց այդ երեկո: Ոչ ոք լույսը չէր մարում կամ դուռը փակում: Կեսգիշերին, երբ հնչում էր եկեղեցու կոչնակը, հրացաններով կրակում էին (չարքերին քշելու նպատակով), բացում տան դռները՝ հին տարվա չարքերին քշելու եւ Նոր տարվա բարիքները ընդունելու համար:

Կեսգիշերին երիտասարդները գնում էին թարմ ջուր բերելու: Այդ ժամին ջրին հատուկ զորություն էր վերագրվում: Որոշ տեղերում համոզված էին, որ ուղիղ կեսգիշերին, երբ հին տարին զիջում է նորին, գետը մի պահ ոսկի է հոսում, շատերը վստահ էին, որ այդ պահին հոսող ջուրը իր հետ կարող է տանել, չքացնել դողէրոցքով հիվանդի ցավը: Ձմեռվա սառնամանիքին հիվանդներ կային, որ մերկանում էին եւ մի ակնթարթ մտնում գետից հոսող ջրի տակ: Շատ տեղերում շնորհավորում էին ջրի Նոր տարին՝ հոսող ջրի մեջ հատուկ թխված հացիկներ, ցորենի, գարու հատիկներ գցելով եւ երգելով, օրինակ.

Քեզի կուտամ ցորեն, գարի,
Դուն ա ինձի տուր բարի,
Շնորհավոր Նոր տարի:

Խմորեղեն, ինչպես նաեւ մի խուրձ խոտ էին թրջում նոր ջրով՝ ջանալով քաղել նրա զորությունը: Թրջած հացի մի քանի կտոր որոշ տեղերում ամբարի մեջ պահում էին մինչեւ տարեվերջ, որ հացը առատ լինի: Տան կենդանիների, երկրագործական գործիքների եւ այլ պատկերներով թխված հացիկները, ջրում առավոտյան թրջելուց հետո, տալիս էին կենդանիներին, իսկ «հացի հոր» կոչվող կլոր, ծակ թխվածքը կախում տան պատից: Որպես կանոն ուտեցնելու, հյուրասիրելու պահը ուղեկցվում էր մաղթանքներով:

Ջրից ու հացից զատ նորացվում էր նաեւ կրակը: Օջախը տան սրբազան անկյուններից էր, բայց Նոր տարվանը առանձնահատուկ էր: Անմար էր պահվում Նոր տարվա գիշերվա եւ հաջորդ օրվա՝ հունվարի 1-ի օջախը: Ավելի ուշ, ծննդյան երեկոյին վերցնում էին խանձողները եւ թաղում հանդերում, որպեսզի բերքն առատ լինի եւ կարկուտը չխփի: Տնեցիներն այդ օրը ամեն անգամ տուն մտնելով թեկուզ մի կտոր փայտ էին ներս բերում՝ օջախին շնորհավորելով Նոր տարվա առթիվ: Այդ օրերին օջախի կրակի պայծառությունը տարվա ընթացքում ապահովում էր ընտանիքին պայծառությամբ ու ջերմությամբ:

Բազմաթիվ գուշակությունները Նոր տարվա անբաժան, բնորոշ մասն էին: Օրինակ, Ջավախքում հունվարի 1-ին «բախտ-փորձուկ» էր: Տղաներն ու աղջիկները նախորդ օրը թխած «ղառղի կլիկները»՝ կլոր, փոքրիկ հացիկները, դնում էին կտուրներին կամ դեզերին եւ հետեւում, թե դրանք կտցող ագռավները ո՞ր կողմ կթռչեն, այդ կողմից էլ սպասվում էր հարսնացուն կամ փեսացուն: Այլ վայրերում մոմի լույսից պատերին գծագրված ստվերներով, լուսավորության ու դժգունության աստիճաններով գուշակություններ էին անում:

Նաեւ մի շարք միջոցներ էին ձեռնարկում հաջողություններն ապահովելու համար: Այդ օրը խուսափում էին որեւէ մեկին փոխ տալ, հատկապես՝ թթխմոր, դրամ, ծախս չէին անում: Առավոտյան տան դուռը առաջինը տան մեծն էր բացում, որպեսզի շատ տարիներ տանից անպակաս լինի, առավոտյան վաղ նոր բերած ջուրը հեղում էին տան անկյուններում՝ տան առատությունն ապահովելու համար, նույն նպատակով յոթ տան աղբանոցից փայտի խշուրներ էին հավաքում եւ գցում իրենց աղբանոցը, միմյանց նվերներ էին տալիս, հատկապես՝ մեծերը փոքրերին: Վաղ առավոտյան տան մեծը մասուցարանի վրա շարում էր հաց, գինի, մեղր եւ չորս խնձոր, որոնց վրա չորս մեղրամոմ էր վառվում: Մասուցարանը տանելով տան չորս անկյունները, նա ասում էր. «Անուշ արեք, ովքեր չեք երեւում, շնորհավոր Նոր տարի»: Ապա դուրս էր գալիս եւ աղոթում Աստծուն խնդրելով, որ ամբողջ տարին իր տան համար անցնի այնպես քաղցրությամբ, ինչպես քաղցր է մասուցարանը, տուն մտնում, տան բոլոր անդամներին հրավիրում ճաշակելու հացից ու մեղրից, ասելով՝ էսպես քաղցր պառավես: Մեղրից խաչաձեւ քսում էր դռան ճակատին եւ վառած մեղրամոմի ծխով սեւացնում քսած տեղը, մի կարմիր շոր կապում եւ, ներս մտնելով, երեխաներին բաժանում նրանց համար թխված խմորեղենները: Մեղրով խաչ էին քաշում նաեւ գոմի դռան վերեւում, գոմեշների աջ եղջյուրին մի-մի կլկալ (մեջը ծակ հաց) անցկացնում, բերաններին մի քիչ մեղր քսում:

Տան դուռը երբեք չէր փակվում: Բոլոր հյուրերը ցանկալի էին: Այցելում էին տոհմի մեծերին, ծնողներին, խնամիներին, հարեւաններին, քավորին, քահանային: Շնորհավորելու գնացողները երբեք դատարկաձեռն տուն չէին մտնում, առնվազն մի խնձոր էին ավելացնում սեղանի բարիքներին՝ բարեկեցության եւ երկարակեցության մաղթանքներով:

ԸՍՏ ՀՐԱՆՈՒՇ ԽԱՌԱՏՅԱՆ-ԱՌԱՔԵԼՅԱՆԻ «ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՈՆԵՐԸ» ԳՐՔԻ

ՏՈՆԱԿԱՆ

1700-ամյակի տոնակատարությունները հունվարին

1700 տարի առաջ հայոց հոգեւոր մեծ դարձը, որ ճակատագրորեն շատ բանով պայմանավորեց մեր անցնելիք պատմական ողջ ընթացքը, կազդարարի մեր մուտքը երրորդ հազարամյակ՝ քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի մասսայական մեծ տոնակատարություններով:

Դեկտեմբերի 31-ին ՀՀ նախագահի եւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ-ի աշխարհի ժողովուրդներին ուղղված համատեղ մանիֆեստի հռչակումից հետո Հանրապետության հրապարակում կայանալիք միջոցառման մասին «Ազգը» տեղեկացրել է արդեն:

Մեր ազգաբնակչությունը, որի մի ստվար մասը սոցիալական եւ բարոյահոգեբանական երկարատեւ «կեղեքման» մեջ է, այդուհանդերձ, պիտի ապավինի հավատի խորհրդին եւ ներկա դժվարություններից ու անձկություններից դուրս գալու ճանապարհը որոնի նաեւ ինքնամաքրումի եւ ապաշխարանքի մեջ՝ քրիստոնեության հավատի հոգեւոր, ներքին, ճշմարիտ ըմբռնումով (որ, ավաղ, ցուցադրում չի սիրում), մանավանդ որ 1700-ամյակին նվիրված մասսայական միջոցառումների ընթացքում աշխարհին պիտի ներկայանանք իբրեւ քրիստոնեական քաղաքակրթություն կրող հինավուրց ժողովուրդ...

Նոր հարյուրամյակում անցկացվելիք տոնական հանդիսությունները (երբեմն հավուր պատշաճի) հույս ունենք, որ չեն լինի հերթական լոզունգային միջոցառումներ, այլ կօգնեն մեր ժողովրդի հոգեւոր կյանքի արթնացմանը եւ նրանով իրապես ապրելու ձգտմանը:

Այսպես, հունվարի 5-ին անցկացվող միջոցառումները կրում են «Տաճարներ հույս, հավատ, սեր» խորագիրը: Հայաստանի եւ Արցախի 1700-ամյակին նվիրված գովազդային վահանակները եւ ճարտարապետական կոթողները միաժամանակ կստանան գիշերային լուսավորություն եկեղեցական զանգերի, ազգային երաժշտության ուղեկցությամբ: Այս ինֆորմացիան կհեռարձակվի հեռուստատեսությամբ եւ ինտերնետով:

Հայաստանի ողջ տարածքում «Սուրբ Ծնունդը» հունվարի 6-ին կնշվի թատերականացված երաժշտական միջոցառումներով, իսկ Հանրապետության հրապարակում կներկայացվի Ա. Երզնկյանի հեղինակած «Սուրբ Ծնունդ» միստերիան:

1700-ամյակի տոնակատարությունների հանդիսավոր շնորհանդեսը տեղի կունենա հունվարի 9-ին. միջոցառումների ծրագիրը կներկայացնեն Խոսրով Հարությունյանը եւ Հովնան Սրբազանը: Հանդիսավորությամբ կազդարարվի մանուկ նկարիչների «Աստվածամայր» միջազգային մրցույթի սկիզբը:

Հանրապետության բոլոր քաղաքների հրապարակներում հունվարի 13-ին մշակութային կոլեկտիվները համերգներով, թատերական ներկայացումներով, հրավառությամբ կեզրափակեն առաջին ամսվա մասսայական միջոցառումները՝ «Մնաս բարով, XX դար» խորագրի ներքո:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Պարենային ցորենի աճուրդային վաճառք

Արմենիան բեյնոլըջի գրուպ հիմնադրամը (ԱԹԳՀ) ներկայացնում է հայտարարություն (տենդեր) ամերիկյան կարծրահատ աշնանացան պարենային ցորենի վաճառքի վերաբերյալ:

Ցորենի պարենային հատկանիշներն են՝

բնահատը	*770 գ/լ*
խոնավությունը	*12.4 տոկոս*
պրոտեինը	*11.7 տոկոս*
սոսնձանյութը	*25 տոկոս*

Հայտերով ներկայանալ 2000 թ. դեկտեմբերի 29-ին, ժամը 12:00-ին: Վաճառքի ներկայացված ցորենի նվազագույն քանակությունը 500 տոննա է, առավելագույնը 7400 տոննա:
Մեկ տոննայի մեկնարկային գինը 175 ԱՄՆ դոլար:
Հայտատուներին կարող են մասնակցել միայն նրանք, ովքեր ունեն պետական գրանցում եւ հարկ վճարողի հաշվառման համար (ՀՎՀՀ):

Վճարումը կատարվում է երեք ձեւով (միայն բանկային երաշխավորագրով)՝

1. կանխիկ:
2. 5 տոկոս կանխավճար եւ պարտքի մարում 5 բանկային օրվա ընթացքում:
3. 10 տոկոս կանխավճար եւ պարտքի մարում 30 օրվա ընթացքում:
Բոլոր տիպի վճարումները պետք է կատարվեն կազմակերպության բանկային հաշվեհամարներով:

Հաղթողները կհայտարարվեն ս/թ դեկտեմբերի 29-ին, ժամը 15:00-ին:
Գնորդները պետք է սկսեն տեղափոխումը պահեստից 72 ժամվա ընթացքում՝ կանխավճարը նախապես ձեւակերպելով կազմակերպության բանկային հաշվեհամարներով:
Գնորդը նախապես պետք է պայմանավորվի Երեւանի հացի բազայի եւ Արմենիան բեյնոլըջի գրուպ հիմնադրամի հետ վճարված ալյուրանի տեղափոխման համար:
Գնորդները պարտավոր են կազմակերպել ալյուրանի տեղափոխումը Երեւանի հացի բազայից:
Ալյուրանի վաճառքի գնի մեջ չի մտնում ավելացված արժեքի հարկը (ԱԱՀ):
Արմենիան բեյնոլըջի գրուպ հիմնադրամը չի վճարում ավելացված արժեքի հարկ, ազատված է ԱԱՀ-ից համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եւ Միացյալ Նահանգների կառավարության միջեւ համագործակցության վերաբերյալ մարդասիրական եւ տեխնիկական, տնտեսական օգնության վերահսկումը հեշտացնելու մասին» 1992 թվականի դեկտեմբերի 15-ին ստորագրված համաձայնագրով նախատեսված հարկային, մաքսային եւ պարտադիր վճարների արտոնություններից օգտվելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով:

Հասցեն՝ Չարենցի 48, հեռ. 55-53-15, 55-92-68, 55-92-66
E-mail atgf@sysnet.am

YEREVAN-PARIS-LYON

SABERATOURS-SEVAN

ՍԱԲԵՐԱՏՈՒՐ-ՍԵՎԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ-ՓԱՐԻԶ-ԼԻՈՆ

Ավիատոմսեր եւ տուրիզմ

«Սաբերատուր-Սեւան»
ճամփորդական գործակալությունն առաջարկում է.

- ***Ավիատոմսեր Երեւանից ուղիղ չվերթերով***

ARMENIAN AIRLINES · swissair · KLM · BRITISH AIRWAYS · АЭРОФЛОТ

տրանզիտ խաղաքներով ցանկացած ուղղությամբ եւ ընկերությամբ: Փարիզի օդանավակայանում Ձեզ կդիմավորի մեր գրասենյակի ներկայացուցիչը եւ կհոգա Ձեր բոլոր հոգսերը

- ***Գնացքի տոմսեր Եվրոպայում***
- ***Հյուրանոցների ամրագրում Հայաստանում եւ արտասահմանում***
- ***Բժշկական ապահովագրություն***

375010, ք. Երեւան, Վարդանանց 10
Հեռ. (3741) 52 54 48, 52 85 48, ֆաքս (3741) 56 40 30
E-mail: sabera@arminco.com

Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության պետական հանձնաժողովի հետ կնքված համաձայնագրի շրջանակներում «Եռոտուր» տուրիստական ֆիրման «Ինտերլինգվա» լեզվագիտական արտոնագրված համալսարանի հետ համատեղ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒՄ ԵՆ

Ընդունելություն գիդ-թարգմանիչների բարձրագույն դասընթացներում:
Դասընթացները վճարովի են, 18 շաբաթ տեւողությամբ:

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

- Որեւէ օտար լեզվի լիարժեք տիրապետում
- Բարձրագույն կրթություն կամ բուհի բարձր կուրսի ուսանող

Ընդունելությունը հարցազրույցով է:
Դասընթացներն ավարտողներին կտրվի վկայական՝ հաստատված Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության պետական հանձնաժողովի կողմից:
Դասընթացներն ավարտողներին կառաջարկվի աշխատանք Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն ընդունման 1700-ամյակի տոնակատարության ծրագրերում:
Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ 2001 թ. հունվարի 8-ը:
Պարապմունքների սկիզբը 2001 թ. հունվարի 9-ից:

Ցանկացողները դիմեն «Ինտերլինգվա» լեզվագիտական համալսարան՝ Երեւան, Թումանյան 42, հեռ.՝ 52-63-07, 58-60-72:

USAID-ի կողմից ֆինանսավորվող «FINCA» կազմակերպությունը

աշխատանքի է հրավիրում գործունյա երիտասարդների եւ աղջիկների՝ փոքր վարկավորման ծրագրում վարկային ծառայողներ աշխատելու համար:

Թեկնածուները պետք է ունենան լավ հռետորական եւ կազմակերպչական ունակություններ: Անգլերեն լեզվի եւ համակարգչի իմացությունը պարտադիր չէ:

Ավելի մանրամասն տեղեկատվության համար
դիմել հետեւյալ հասցեով **Մ. Խորենացու 28**:
Դիմումների ընդունման վերջին ժամկետը **2001 թ. հունվարի 4-ն է**:

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿ

ՀԱՅՆԵՐԱՐՏԲԱՆԿ

Շարունակելով ավանդային տոկոսադրույքների իջեցման հետեւողական ուղեգիծը եւ նպատակ ունենալով բանկի գործունեությունը մոտեցնել միջազգային չափանիշներին, ձգտելով էլ ավելի հուսալի ու նպաստավոր պայմաններ ստեղծել Հայաստանի եւ արտերկրի ներդնողների համար, եւ միաժամանակ ապահովելով բանկի կայուն եւ համաչափ զարգացումը՝ Հայներարտբանկը հայտարարում է, որ 2001 թ. հունվարի 1-ից ավանդներ է ընդունում հետեւյալ պայմաններով՝

Ժամկետ (օր)	Արտարժույթ (տարեկան %)	ՀՀ դրամ (տարեկան %)
20-91	9	12
92-182	10	13
183-273	11	14
274-365	12	15

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայփոստ» պետական ՓԲԸ համակարգի փոստային բաժանմունքներում կատարվում է 2001 թ. օրաթերթերի եւ ամսագրերի բաժանորդագրություն: Բաժանորդագրված օրաթերթերի եւ պարբերականների ժամանակին ստացումը երաշխավորում ենք: Բաժանորդների անհատական փոստարկղերի տեղադրումը եւ վերանորոգումը կկատարվի «Հայփոստ» պետական ՓԲԸ միջոցների հաշվին:

Տեղեկությունների համար զանգահարել 53-47-66 հեռախոսահամարով:

«ՀԱՅՓՈՍՏ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՓԲԸ

Արմենտելը հայտնում է, որ «Ազգ» օրաթերթի դեկտեմբերի 26-ի եւ 27-ի համարներում տեղի է ունեցել տեղեկատվության անճշտություն «Մինչեւ 2000 թ.-ի փետրվարի 25-ը» կարդալ «Մինչեւ 2001 թ.-ի փետրվարի 25-ը»:

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑ

28 դեկտեմբեր

Ա1

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
10.10 Բոհեմ
10.45 Գ/Ֆ «Անժելիկան եւ արքան» (Ֆրանսիա)
12.30 Մարդը եւ օրենքը
12.45 Ամանորյա հուշեր
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Դո, ռե, մի
19.05 Կապիտալ
19.35 Համայնապատկեր
20.10 Գործարար մարդիկ
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 1 լուր
21.50 Անկախության այբուբեն
21.55 Պրեմիերա
22.05 Հեռուստասերիալ «Մեղքերի թողություն»
23.00 «Կռունկ-2000»
23.40 Հայլուր
00.00 Հայլուր (ռուսերեն)
00.05 Հայլուր (անգլերեն)
00.15 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ամանոր, 1996 թ.

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

8.00 Բարի լույս, Հայաստան
(8.30, 9.30 Լրաբեր)
10.00 «Մորենա Կլարա»
17.00 Մուլտֆիլմ
17.20 Մանկական ժամ. «Պետրովի եւ Վասեչկինի անհավանական արկածները», «10-րդ թագավորություն»
18.05 «Մորենա Կլարա»
19.00 «Բլում-բլում» պատմություններ
19.20 Երաժշտություն
19.30 Հեռուստաֆուտբոլ+
20.00 Լրաբեր
20.35 Օրը
21.35 «1-02»
21.40 «Չեղնահարկ»
22.00 Հեռուստակամուրջ Երեւան-Բաքու «Ճակատի գիծ»
22.30 Գործարար աշխարհ
23.00 Գ/Ֆ «Տաքսի»
(24.00 Լրաբեր)

Ն

09.30, 19.30, 21.30, 00.00 Ստուդիա Նորություններ
10.00 Տոմար
11.30 Կամ... կամ (կրկնություն)
19.05 Չզիկ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Վավերագրական ֆիլմ
20.30 Ասպարեզ
22.05 Ոստիկան
22.15 Գ/Ֆ «Մեծն Աֆրոդիտեն»
00.40 Գ/Ֆ «Վնաս»
(Ավարտին Ստուդիա Նորություններ)

Կ1

7.00 Բարի առավոտ
10.00, 13.00, 16.00 Նորություններ
10.20, 17.55 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ»
16.20 «100 տոկոս» ծրագիրը
16.50 Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.30 Մուլտսերիալ «Պոկեմոն»
19.00 Երեկոյան նորություններ
19.25 «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
19.55 Գործընթաց
20.40 «Սահման. Տայգայի սիրավեպ» վերջաբան
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Զգուշացիր ավտոմեքենայից» (դերերում Ի. Սմոկտունովսկի, Օ. Եֆրեմով, 1966 թ.)
00.50 Տարվա երգը
01.25 Գիշերային նորություններ
01.40 «Մայք Համմեր»

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
7.15, 9.40 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.20, 8.15 Ընտանեկան նորություններ
7.50, 9.50 Քաղաքային նորություններ
8.25 Հարցերի բյուրո, պատասխանների բյուրո
8.50, 10.15 Սեւով սպիտակի վրա
9.30 Մախաստան լրատու
10.20 Հերթապահ բաժանմունք
10.35 «Հեռուստացմփորիկները»
11.00 Սերիալ «Մանուելա»
12.30 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.30 Թոք-շոու «Ինչ է ուզում կինը»
14.00 Նոր «Հին բնակարան»
15.30 Մուլտսերիալ «Աստերիքսի արկածները»
16.35 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.25 Սերիալ «Ընկերները-2»
18.30 Սերիալ «Հրաշագործը. մեծ վիշապի երկիրը»
20.00 Սերիալ «Սիրո պատմություն»
21.30 Մանրամասներ
21.50 Մեգ Ռայանը եւ Թոմ Հենքսը «Անքուն մարդը Սիեթլում» (ԱՄՆ)
00.30 Լուրերից հետո
00.40 Քորբին Լավը «200 ծխախոտ» ֆիլմում (ԱՄՆ)
02.35 Հերթապահ բաժանմունք
02.45 Թեժ տասնյակ

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՒՅՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄՐՑՈՒՅԹՈՎ ԵՎ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ԱԶԱՏ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅԱՄԲ ՄԱՍՆԱՎՈՐԵՑՄԱՆ Է ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
1	«Գորիսի տրիկոտաժ» ՓԲԸ-ից առանձնացված «Պահեստային շինություն» ԱՇՕ	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս, Շորին-ձոր	չի ծավալում	մրցույթ	523	523	-	չունի	14.12.00	14.12.00	16.01.01	0.22
2	«Գորիսի տրիկոտաժ» ՓԲԸ-ից առանձնացված «Տեղ գյուղի մասնաճյուղ» ԱՇՕ	Սյունիքի մարզ, գյուղ Տեղ	չի ծավալում	մրցույթ	2054	515	-	չունի	14.12.00	14.12.00	16.01.01.	0.23
3	«Կոտայքառողջպաս» ՊՓԲԸ-ի «Գառնի» ճամբարի գույք	Կոտայքի մարզ, ք. Ծաղկաձոր, Մագիստրալի փ.	հանգստի կազմակերպում	մրցույթ	7992	5994	-	չունի	14.12.00	14.12.00	16.01.01	0.71
4	«Հյուրանոց» ԱՇՕ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Վարդենիս	չի ծավալում	մրցույթ	79	79	-	չունի	14.12.00	14.12.00	19.01.01	0.4
5	«Մթերային խանութ», (Աբովյանի ՄՊԶ-ի օժ. տնտես.) ԱՇՕ	Կոտայքի մարզ, գյուղ Ջրաբեր	չի ծավալում	մրցույթ	596	596	-	չունի	14.12.00	14.12.00	19.01.01.	2
6	«Տարոն» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Շիրակի մարզ, գյուղ Ախուրյան	շինարարություն	մրցույթ	29310	11724	29310	8930	14.12.00	14.12.00	22.01.01	3.5
7	«Եղեգնաձորի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, Եղեգնաձոր, Երևանյան 1	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	88815	22204	88815	8290	14.12.00	14.12.00	23.01.01	3.5
8	«Մարտունու ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Գեղարքունիքի մարզ, ք. Մարտունի,	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	47668	11917	47668	1454	14.12.00	14.12.00	23.01.01	1.8
9	«Արմավիրի ռեզերվային նավթամթերքներ» ՓԲԸ	Արմավիրի մարզ, ք. Արմավիր, 1 փողոց. 27	նավթամթերքի վաճառք	ԲԱԲ	42670	25%-ից ավելի	42670	3142	14.12.00	14.12.00	26.01.01	10
10	«Երևանի թ. 3 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	ք. Երևան, Շիրակի 3-րդ նրբանցք 2	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	97430	25%-ից ավելի	97430	2404	14.12.00	14.12.00	26.01.01	1.8
11	«Իջևանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Իջևան Արցախյան 2	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	65887	25%-ից ավելի	65887	5265	14.12.00	14.12.00	26.01.01	1.2
12	«Գյուղմթերքների արտադրություն և վերամշակում» ՊՓԲԸ-ի լուծարված գույք	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Օշական	գյուղմթերքների վերամշակում	մրցույթ	51409.5	12852.4	.	.	22.12.00	22.12.00	26.01.01	5
13	«Ջերմուկի հյուրանոց» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	հյուրանոցային սպասարկում	մրցույթ	74093	18523	74093	4015	22.12.00	22.12.00	30.01.01	0.15
14	«Գլխամասային նորոգման շինարարական» ՊՓԲԸ	Երևան, Վարդանանց 2-րդ փակ. 8ա	շինարարություն	մրցույթ	10899	2725	10899	3865	22.12.00	22.12.00	30.01.01	չունի
15	«Բաղնիք» ԱՇՕ	ք. Սիսիան	չի ծավալում	մրցույթ	1294	650	.	.	22.12.00	22.12.00	02.02.01	0.075
16	«Բերդի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Տավուշի մարզ, ք. Բերդ, Մաշտոցի 6	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30821	25%-ից ավելի	30821	2957	22.12.00	02.01.01	05.02.01	1.495
17	«Զանգեզուրտրանսշին» ԲԲԸ պետական բաժնեմասը	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Գայսյան 22	շինարարություն	ԲԱԲ	232841	50%-ի չափով	232841	88009	22.12.00	02.01.01	05.02.01	2.51
18	«Սևանի հանգստյան գոտու համալիրսպաս» ՊՓԲԸ	Գեղարք. մարզ, Սևանի առափնյա գոտի	առևտուր, սպասարկում	ԲԱԲ	4602	25%-ից ավելի	4602	չունի	22.12.00	02.01.01	05.02.01	1.349
19	«Մեղրու ԲՈՒԱՏ»	Սյունիքի մարզ, ք. Մեղրի Անդրանիկի 37	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	30575	25%-ից ավելի	30475	2666	22.12.00	02.01.01	05.02.01	0.6
20	«Մասիսի ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Մասիս, Դպրոցականների 5	բուժսպասարկում	մրցույթ	14900	7450	14900	1763.6	22.12.00	22.12.00	06.02.01	0.07
21	«Վեդու ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկա» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, ք. Վեդի, Պուշկինի 14	ստոմատոլոգ. ծառայություն	մրցույթ	9077	2269	9077	1242	22.12.00	22.12.00	06.02.01	չունի
22	«Լեռնագործ» ՓԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Լոռու մարզ, գ. Քարկոփ	շին. իրերի արտադրություն	մրցույթ	39592	9898	39592	30127	22.12.00	22.12.00	09.02.01	16
23	«Գորիսի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Սյունիքի մարզ, ք. Գորիս Առաքելյան 30	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	64798	16200	64798	7073	22.12.00	22.12.00	09.02.01	1.7

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ԵՆ

N	Ձեռնարկության անվանումը	Հասցեն	Գործունեության տեսակը	Մասնավորեցման ձևը	Մասնավորեցվող գույքի գնահատվ. արժեքը	Մասնավորեցվող գույքի նվազ. գինը (%)	Մասնավորեցվող բաժնետոմսերի քանակը	Պարտավորություններ (հազ. դրամ)	Տեղեկատ. (ազդագիր) հրապար.	Մասնավորեցման սկիզբը	Մասնավորեցման ավարտը	Զբաղեցրած հողատարածքը /հա/
24	«Աշտարակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Արագածոտնի մարզ, ք. Աշտարակ	ավտոծառայություն	ԲԱԲ	38181	50 %-ի չափով	38181	13279	-	-	-	0,77
25	«Ստեփանավանի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Լոռու մարզ, ք. Ստեփանավան, Բաղրամյան 145	տրանսպորտային ծառայություն	ԲԱԲ	62735	50 %-ի չափով	62735	1644	-	-	-	1,7
26	«Ջերմուկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Վայոց ձորի մարզ, ք. Ջերմուկ	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	62046	25 %-ից ավելի	62046	4730	-	-	-	2,4
27	«Տրանսսպասարկում» ԲԲԸ-ի պետական բաժնեմասը	Երևան, Թեյշեբաինի 9	շինարարություն	ԲԱԲ	56552	25 %-ից ավելի	56552	3642	-	-	-	2,2124
28	«Արթիկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Արթիկ, Գործարանային 2	բեռնաուղևորափոխադրում	ԲԱԲ	99288	25 %-ից ավելի	99288	3578	-	-	-	6700 քմ
29	«Դարբնոցամամլիչային սարքավորումների գործարան» ԲԲԸ (հին գործարան)	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի Թբիլիսյան խճ. 4	մամլիչ սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	28018	25 %-ից ավելի	28018	չունի	-	-	-	1,39
30	«Դարբնոցամամլիչային սարքավորումների գործարան» ԲԲԸ	Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Թբիլիսյան խճ. 4	մամլիչ սարք. արտադրություն	ԲԱԲ	191731	25 %-ից ավելի	191731	441010	-	-	-	2,87
31	«Տպագրիչ 94» ՓԲԸ	ք. Երևան, Զարյան 22ա	պոլիգրաֆիական աշխատանք	ուղղակի վաճառք	2880	100 %	-	5123	-	-	-	չունի
32	«Ճամբարակի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	ք. Ճամբարակ, Թումանյան փ.	բեռնաուղևորափոխադրում	մրցույթ	41071	50 %		96534	-	-	-	1,16
33	«Արարատի բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	Արարատի մարզ, գ. Արարատ Գրիբոյեդովի 11	բեռների փոխադրում	ԲԱԲ	118039	25 %-ից ավելի	118039	11704	-	-	-	1,5
34	«Բաղրամյանի նավթամթերք»	Արմավիրի մարզ Քարակերտ ավան	նավթամթերքի առևտուր	ԲԱԲ	70554	25%-ից ավելի	70554	895	-	-	-	0.2

Մասնավորեցման Ծրագիր Հայաստանի Հանրապետությունում

Privatization Project In the Republic of Armenia

Հապավումներ. ԲԱԲ - բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրություն, ԲՈՒԱՏ - բեռնաուղևորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ - անավարտ շինարարության օբյեկտ:
Ազատ բաժանորդագրությամբ և մրցույթով մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետևյալ հասցեներով. ք. Երևան, Սայաթ-Նովա 8, Մաշտոցի 42ա, հեռ. 587983, 560264,521560:
Լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության մասնավորեցման գլխավոր վարչություն,
Երևան, Կառավարական տուն 2, /հեռ 56 29 33, 52 37 15, 56 33 42, ինտերնետային էջ. http:// www.privatization.am,tender@arminco.com/:
Հայտարարության նպատակը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» և «Ժամանակ» օրաթերթերի հատուկ թողարկումներում:
Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ և պատրաստ է այն քննարկել շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

Հետևեք ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարության հայտարարություններին

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1366 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 27. 12. 2000 Գինը 100 դրամ